

CUM ORGANIZĂM UN PROTEST?

**FACEM CAPITALISMUL
P.R.A.F.**

**PERSOANELE DIN REȚEAUA
ANTICAPITALISTĂ FEMINISTĂ**

Cum organizăm un protest?

P.R.A.F.

(Persoanele din Rețeaua Anticapitalistă Feministă)

Martie 2025

Zină scrisă de mai multe persoane din rețeaua anticapitalistă feministă (P.R.A.F) în perioada iulie 2024 – februarie 2025.

P.R.A.F. este numele sub care scriem acum, dorind să facem capitalismul și patriarhatul PRAF!

Nu este o grupare cu o unică direcție ideologică, ci o sintagmă sub care am adunat mai multe persoane care rezonază cu mesajul feminist și anticapitalist.

CUPRINS

Introducere

Cum a pornit această zină?	6
De ce și pentru ce protestăm?	8

Înainte de protest

Cum găsești grupul de oameni?	12
Cum știi cât va dura planificarea? Faceți un <i>timeline</i>	18
Cum stabiliți scopurile protestului?	19
Cum decideți mesajul protestului?	22
Cum va arăta protestul? Planificarea unui desfășurător.	25
Cum comunicați între voi?	26
Ce fel de materiale sunt necesare? Despre pancarte, portavoci și altele	27
Pe ce întemeiem legal protestul?	35
Unde și când protestăm? Data, ora, locul și de ce să mai ții cont	50
Cum se află de protest? Social media și alte forme de diseminare	53
Cum ne împărțim responsabilitățile? Despre „munca invizibilă”	59

În timpul protestului

Suștinere emoțională	66
Desfășurător și improvizatii	67

Animare: percuție, scandare și cântece	74
Marșul	74
Despre siguranță, contra-manifestanți și poliție	75
Ce fac dacă iau amendă?	83

După protest

Imediat după protest	94
La câteva zile după protest. Reflecții colective	95
Pașii următori	96

Câteva gânduri pentru viitor

La șezătoare

Anexe

Model: declarație prealabilă	111
Model: notificare.	113
Model: înregistrare declarație de desfășurare a adunării publice	115

INTRO-
DUCERE

Cum a pornit această zină?

Primele discuții despre această zină au apărut după protestele din 8 Martie 2024, dar ideea s-a coagulat propriu-zis prin august, când am început să ne organizăm și să lucrăm mai concret.

Mai multx dintre noi, mai ales cex care ne-am alăturat recent muncilor politice eliberatoare, am simțit nevoia unei astfel de resurse, a unui ghid care să ajute persoanele fără prea multă experiență organizatorică și care să ofere oricui instrumentele necesare pentru a face sau a lua parte la un protest.¹ Ne-am dat seama că inclusiv nouă ne-ar fi fost de ajutor și ne-ar fi scutit de multe eforturi dacă am fi avut un astfel de îndrumar la început.

Suntem de părere că trebuie să circule mai mult cunoașterea între noi, că trebuie să împărtășim un *know-how* în interiorul și în exteriorul comunităților din care facem parte, mai ales când vine vorba de un subiect a cărui cunoaștere rămâne încă în umbră: cum să organizăm un protest în România sau cum ieșitul în stradă este o formă de acțiune politică atât de valoroasă.

E necesar să împărtășim din experiențele și cunoștințele noastre din zona activismului pentru a face oamenii să se implice în organizarea unui protest. Aceasta presupune mai multă muncă decât participarea din postura de martorx. Facilitând accesul la acest tip de cunoaștere, putem să ne asigurăm și că ea nu se va pierde, că tot ce am învățat de-a lungul anilor – prin experiențele noastre în colectivele Frontul Comun pentru Dreptul la Locuire (FCDL), Macaz Autonom, Centrul Claca, #MulțumescPentruFlori, Blocul Roz, Fridays for Future, Comunitatea Vegană Queer sau grupurile de solidarizare cu Palestina – va merge mai

1. Folosim „x” la finalul cuvintelor genizate pentru a evita împărțirea binară în două genuri (feminin și masculin), știind că limbajul poate întări construcția socială a acestora. Folosirea „x-ului” este deci o formă de rezistență queer, în limbaj, la normele de gen.

departe, spre noi persoane, care pot să continue acest proces fără să îl ia de la capăt.

În zonele din care am organizat proteste (București, Cluj, Timișoara, Iași) am observat că adesea regăsim aceleași persoane în mai multe colective, persoane care fac foarte multe lucruri și pot ajunge foarte ușor în *burn-out*.² De aceea, e nevoie ca spațiile în care activăm să fie deschise spre noi membrx, care pot prelua din responsabilități și se pot implica activ în organizare.

Munca activistă nu este o muncă plătită, ba din contră, presupune niște costuri de timp, energie, costuri emoționale și uneori financiare. Nu este o muncă ce poate fi susținută pe perioade lungi fără implicare colectivă și fără să existe spațiu ca noi persoane să ia inițiativa.

Dorim să împărtășim experiențele noastre de organizare și participare la proteste cu totx cex care simt că le-ar fi util. Am strâns mărturii (și nuanțări) din experiențele proprii ale mai multora dintre noi, din diferite orașe și de-a lungul timpului – luați-le ca experiențe trăite și nu ca pe niște modele de urmat întocmai! Fiecare dintre cex care am contribuit suntem diferitx în poziționarea ideologică și în contextele, spațiile și perioadele politice în care ne-am format. Ne unește, totuși, lupta comună împotriva capitalismului, fascismului și a patriarhatului. Vă încurajăm, deci, să luați aceste informații ca puncte de plecare, să le transformați în propriile experiențe, pornind de la contextul local și cu cunoașteri adaptate la prezentul vostru, apoi să le dați mai departe.

Sperăm ca această zină să vă inspire și să vă dea energie pentru protestele de care simțiți că e nevoie, fie că sunt mici sau mari, fie că sunt în provincie sau în capitală, adresate statului, primăriei, oricăror corporații și instituții sau societății în general.

2. Popovici, Veda. *La fundul sacului: despre burnout în mediul activist*. Cutra, 2023
<https://cutra.ro/la-fundul-sacului-despre-burnout-in-mediul-activist/>.

De ce și pentru ce protestăm?

Pentru a putea organiza cât mai eficient protestul e important să medităm din timp nu doar asupra finalității și impactului său, ci și asupra cauzei sau cauzelor care ne determină să ieșim în stradă. Să ne întrebăm unx pe altx (dar și pe noi înșine) DE CE vrem să protestăm.

Cel mai adesea un protest se naște din furie, dar și atunci ar ajuta să ne dăm seama ce cauzează furia noastră și cum ne poate asta mobiliza spre acțiune

Poate fi furie cauzată de ceva urgent și grav ce se întâmplă în lume, cum a fost cazul genocidului din Palestina, care a scos în stradă milioane de oameni care încercau să vizibilizeze cauza palestiniană și să comemoreze pierderea vieților în acest context.

Ieșim, deci, pentru a aduce la cunoștință o problemă unui public mai larg.

Ieșim pentru comemorarea morților, a pierderilor și a cexlor uitatx.

Ieșim în stradă pentru a ne aminti de continuitatea unei lupte specifice (cum se întâmplă în cazul protestelor anuale de 8 Martie sau de 1 Mai).

Ieșim în stradă pentru a trage un semnal de alarmă în fața schimbărilor climatice, în fața ororilor sistemului capitalist care își desfășoară nestingherit goana după profit cu atât de multă violență, cu suportul crescând al mișcării de extremă dreaptă. Ieșim în stradă pentru a ne arăta dezaprobarea față de noi legi care ne pun viețile în pericol (referendumuri anti-queer, subvenționări ale combustibililor fosili) sau care ne criminalizează fără să ne ajute (legile anti-droguri). Ieșim cu tristețe și furie în mobilizări anti-militarizare sau împotriva evacuărilor locative.

Ieșim la protest ÎMPOTRIVA, dar ieșim și PENTRU.

Ieșim pentru acces sigur la abort, pentru servicii de sănătate nediscriminatorii, pentru locuințe sociale, pentru salarii decente, pentru drepturile și pentru eliberarea animalelor non-umane, pentru subvenții pentru țărani/țăranți și mici-producători agricoli, pentru terapie gratuită și pentru multe altele.

Ieșim și ca să fim prezentx, OUT & PROUD, atunci când societatea și instituțiile publice ne marginalizează și invizibilizează.

Uneori, putem să ne orientăm protestul spre anumite instituții publice sau private, fie pentru a le înainta un set de cerințe/ revendicări, fie pentru a ne exprima dezaprobarea față de acțiunile instituțiilor respective, în condițiile în care dialogul pe căi oficiale cu aceste entități a fost împiedicat/imposibil.

Este important să ne exprimăm dezamăgirea față de starea de fapt a lucrurilor, dar și să ne canalizăm furia spre organizare colectivă pentru lumile pe care le imaginăm și dorim să le construim împreună. A organiza un protest și a reuși să mobilizezi oamenii pentru o astfel de acțiune este în sine o mică victorie, dar decuplat de la alte forme de organizare socială, poate rămâne o acțiune performativă. Avem nevoie să ne organizăm împreună pe termen lung, să formăm comunități de sprijin reciproc, să dezvoltăm mecanismele opresiunii și să învățăm noi moduri de a trăi împreună. Să creăm aceste moduri dacă este nevoie.

Credem în a ieși în stradă ca formă de protest și nesupunere față de status-quo și încurajăm consolidarea unor practici constante de organizare comunitară care să ducă la acțiuni revoluționare.

Cum găsești grupul de oameni?

Pornește de la prietenx și colegx de muncă/facultate, vecinx, alte persoane care întâmpină aceleași nemulțumiri ca tine.

E bine ca, atunci când nu știi sigur dacă colegx și prietenx tăi sunt de aceeași părere cu tine, să faci o muncă de socializare de unu-la-unu³. Cheamă-i la o cafea în pauză sau la o piesă de teatru. Discută despre viață, despre lucrurile care se întâmplă în jurul tău, ca mai apoi să începi și discuția pe tema care te interesează. Vezi ce opinii au și dacă doresc să se implice într-o acțiune de oricare fel. Este important să creezi legături directe cu persoanele, ca mai apoi să aduci la un loc pe totx aceia cu care ai povestit și știi că sunteți de acord măcar pe anumite lucruri.

După aceea puteți să decideți împreună ce drepturi vreți să obțineți sau să apărați, ce vă supără, ce vă înfurie, ce nu mai puteți tolera, pentru ce merită să vă organizați. Dacă contextul este potrivit, un protest poate porni și de la o singură persoană, cum a fost cazul Fridays For Future cu Greta Thunberg. Poate porni și de la două persoane, trei, patru. Sigur, e bine să fim multx. Dar nu te descuraja dacă sunteți puținx. Vorbește despre ce te doare și ce te deranjează și pornește cu încredere pentru a schimba aceste lucruri – sau măcar, a-ți marca dezaprobarea prin protest.

Dacă ești într-un oraș mai mare, e bine de știut că protestele au grupuri țintă pe care pot să le mobilizeze. Aceștia sunt oameni despre care știm, de regulă, dinainte că vor participa. Este important să existe și spații cu mize politice, unde să se poată forma comunități, atât spații virtuale, cât și fizice. Caută-le, găsește-le, creează-le⁴. Existența unor astfel de

3. Industrial Workers Of the World. *One-To-One Conversations – The Basics*. IWW, 2020 <https://iww.org.uk/resource/one-to-one-conversations-the-basics/>; Fire with Fire. *1-on-1 Organizing Conversations Series*. <https://firewithfire.blog/1-on-1-organizing-conversations-series/>.

4. O. De la Biblioteca Alternativă la Centrul Claca: pași către reconfigurarea stângii. Interviu cu V. The Anarchist Library, 2015. <https://ro.theanarchistlibrary.org/library/de-la-biblioteca-alternativa-la-centrul-claca-pasi-catre-reconfigurarea-stingii-interviu>.

spații înlesnește eforturile de organizare, căci devine automat mai ușor să creezi legături și să colaborezi cu persoane care fac parte deja din aceeași comunitate.

În multe orașe, sunt deja grupuri formate care obișnuiesc să meargă la anumite proteste. Când organizezi un protest este bine să fii în contact cu ele – chiar dacă nu organizează ele protestul, pot să participe sau să ajute. Dacă nu sunt, întreabă-te cine ar putea fi afectatx de aceeași problemă de care ești și tu și discută cu persoane din acele comunități.

8 MARTIE, CLUJ 2024

Știu că se apropia 8 martie și întrebam încoace și încolo dacă se organizează un protest, cum se face de obicei, și lumea părea să zică că nu, nu organizează nimeni. Mi se părea prea trist să nu fie deloc și, după ce am mai întrebat câteva prietene, a răsarit ideea să organizăm noi. Mă cam speria să organizez știind că nu am făcut-o înainte și că sunt multe alte persoane mai cunoscătoare ca mine, dar am zis hey, ne strângem și facem împreună! Fiecare a întrebat în grupurile sale de prietenx sau de activism și așa ne-am găsit. Aveam alături persoane care au mai fost implicate în organizare în anii trecuți și, chiar dacă am fost puține (sub zece) și nu ne cunoșteam foarte bine toate, am reușit să ne strângem laolaltă. Chiar dacă protestul nu a fost enorm, tot au venit multx oameni și a fost semnificativ faptul că am putut aduce un contra-discurs când în jurul nostru exista doar ideea de admirație a femeii ca mamă, ca și cum 8 martie n-ar fi despre nimic altceva.

BLOCUL DE DOLIU PENTRU PALESTINA, PRIDE, BUCUREȘTI 2024

Îmi amintesc organizarea de vara trecută de la Pride 2024, care s-a petrecut în contextul celui mai recent episod al escaladării genocidului din Gaza. Blocul comun al grupurilor radicale nu era ceva nou (cunoscut sub numele de „Blocul Roz” multă vreme) și, de altfel, ne

cunoșteam deja între noi din diferite eforturi de organizare unde am lucrat împreună pe cât am reușit, lăsând la o parte pe cât se poate diferențele (relativ mici, pe alocuri) dintre noi. Cu toate astea, episodul de radicalizare care s-a petrecut după octombrie 2023 ne-a adus ceva mai aproape pentru acțiuni comune. Ne-am cunoscut pe parcurs mai bine unii cu ceilalți prin organizarea în solidaritate cu Palestina atât la proteste, cât și la tabăra de protest petrecută în campusul UniBuc.

Revenind la subiectul Pride, noi ne pregăteam de organizare pentru a ne afișa cu mesajele noastre radicale în grupurile mai mici din care făceam parte indiferent, dar anul respectiv am decis împreună că e momentul să facem și mai clar că mișcarea de eliberare a persoanelor queer nu poate să existe într-un vid depolitizat și avem de-a face cu o necesitate serioasă de solidarizare internațională, de data asta în special în contextul genocidului din Gaza. Știam că organizatorii oficiali ai marșului Pride din București nu doreau să iasă în față ca fiind împotriva masacrului poporului palestinian, așa că am considerat că este de datoria noastră să evidențiem că există o mare parte dintre noi care suntem queer și suntem aici pentru Palestina. Am combinat ședințele de organizare cu comunicarea online ca să ajungem la un consens în privința tuturor detaliilor care ne-au stat în puțință și împreună am decis să ne afișăm la marș, cu riscul represiunii la care am fost martori în lunile precedente din partea autorităților (la protestele împotriva genocidului). Ne-am bucurat să vedem o masă destul de serioasă de oameni (aprox. 2000) care ni s-a alăturat și sper că a fost evident că suntem queer, dar și implicit anti-genocid, anti-imperialism, anti-fascism, anti-capitalism și tot ceea ce ține de o privire progresistă asupra societății în care ne aflăm.

COLECTIVA FEMINISTĂ BUZĂU, BUZĂU 2023

Eram în clasa a XII-a la liceu și profesorul de religie a promovat marșul anti-avort pe grupul de WhatsApp. Cineva a luat spontan atitudine și a zis că ar trebui să fie, în loc, un marș pentru libertatea

alegerii. Mai multe persoane s-au alăturat discuției și, în curând, ideea a devenit un plan de acțiune. S-a creat un grup de Whatsapp cu persoanele pro-avort. Nu toată lumea dorea să facem un contraprotest, dorind mai degrabă acțiuni de tip informare și discuții. Constatând divergențele, am făcut un grup nou cu persoanele care doreau protest și așa a luat naștere Colectiva Feministă Buzău. Aveam abordări și valori diferite și nici nu ne cunoșteam neapărat între noi, fiind oameni din tot liceul, ceea ce a generat inevitabil tensiuni, dar ce ne unea era protestul.

A fost o ocazie minunată de a ne cunoaște între noi și de a pune bazele unei inițiative pe termen mai lung, dar cu bacul de dat și ulterior plecarea la facultate nu s-a întâmplat asta.

PROTESTELE ANTI-AUSTERITATE, CLUJ 2012

Erau protestele anti-austeritate/anti-Boc-Băsescu din ianuarie-februarie 2012. Eram mai mulți oameni care ne împrieteniserăm recent pe la diverse concerte punk (eu intrând în primul an de facultate cu numai câteva luni înainte) care am zis că ar fi mișto dacă am merge cu mesaje anarhiste la protestele astea sau măcar să fluturăm și noi steagul roș-negru, poate strigăm și ceva lozinci anticapitaliste... Ne-am adunat, ne-am îmbrăcat în negru, cum am văzut că se face prin filmările cu proteste din alte țări, și ne-am dus în Piața Unirii. Nu mică ne-a fost mirarea când, mergând noi așa mai multe zile la rând, am început să vedem și alte persoane, absolut necunoscute, fluturând steaguri roș-negre de asemenea!

M-am și dus la unul dintre acești necunoscuți și l-am întrebat dacă-i anarhist (ce era să-l întreb și eu în marea mea naivitate de atunci). A zis că da. Pentru multx dintre noi, lunile acelea de iarnă din Piața Unirii au însemnat să ne cunoaștem pentru prima oară, să vorbim ore și zile în șir, în piață, prin cafenele, la oameni acasă, să ne împărtășim ideile și să punem bazele unor tovărășii care multe dintre ele continuă și astăzi.

Cum se face consolidarea grupului?⁵

Deși există momente sau evenimente care cer acțiuni de protest și pare că ideea este răspândită, inițiativa unui protest pornește adesea de la una sau câteva persoane. Acestea vor strânge apoi mai multe și vor forma un grup de lucru, o colectivă care să se ocupe de etapele de pregătire a protestului.

Uneori, scopul grupului nou format nu se extinde dincolo de organizarea protestului pe acel subiect specific și presupune doar colaborarea în acel moment, pentru acea cauză comună, cu acele câteva persoane care se cunosc (sau nu) foarte bine.

Alteori, se formează grupuri care se angajează într-o luptă de lungă durată și acțiunile lor nu se rezumă doar la organizarea unui protest, iar în acest caz, sunt necesare discuții mai ample despre coagularea grupului nou format, împărțirea unor valori și viziuni comune, despre mobilizarea mai multor oameni și despre diversificarea tipurilor de acțiuni

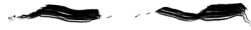
Unele grupuri se formează organic, iar altele pe parcurs. Indiferent de cum alegeți să vă organizați sau ce formă ia grupul vostru, este important să meditați de la început asupra așteptărilor pe care le aveți și eforturilor pe care sunteți dispuși să le oferiți în colectiva respectivă. De multe ori, problemele de organizare ulterioară sau chiar durată „de viață” a grupului sunt influențate de felul în care au fost puse bazele.

UMĂR LA UMĂR, CLUJ, 2012-2015(?)

Cred că un lucru important în formarea unor tovărășii de durată n-a fost doar faptul că eram acolo, în acțiune, umăr la umăr, ci și faptul că după acțiuni ne întâlneam prin cafenele și pe la oameni acasă și povesteam tot felul. Despre viață, despre iubiri, despre

5. Următorul site poate fi o resursă bună pentru organizare, consolidare, acțiune: Seeds For Change. *Resources: written guides*: <https://www.seedsforchange.org.uk/guides>. Instrumente utile pentru organizarea grupurilor se găsesc pe website-ul Beautiful Trouble: <https://beautifultrouble.org/toolbox/principle>.

amăgiri, despre cât de proastă o fost petrecerea de cu o seară înainte, ce mișto o fost concertul X cu o trupă absolut necunoscută de post-meta-*proto-math-rock*. Ne jucam cu orele boardgame-uri gen *Catan* și *Risk* sau jocuri în grupuri mari gen „telefonul fără fir”. Ieșeam la petreceri împreună, la concerte, mergeam în cafenelele în care lucrau tovarășx de-ai noștri ca să facem consumație acolo și aveam, parcă, tot timpul un colțișor destinat nouă; mergeam la plimbări prin oraș sau pe dealuri; și uite așa am ajuns să ne cunoaștem destul de bine și să avem încredere unx în altx. Și asta a durat o vreme bună...

O VIZIONARE DE FILM POATE DUCE LA O OCUPARE! CLUJ, 21 MARTIE 2013

În ziua de 21 martie trebuia să aibă loc proiecția filmului documentar „*Blokada*” într-una din sălile din clădirea centrală a UBB. Documentarul este despre studentx care au ocupat Facultatea de Umanism și Științe Sociale din Zagreb⁶ în 2009 și cum s-au organizat pe parcursul acestei ocupări. Cumva, conducerea universității s-a panicat că, vezi doamne, am vrea ca după ce terminăm de vizionat documentarul, să ocupăm sala. Așa că au pus paznicii să blocheze pe oricine voia să intre în clădire pentru documentar, ba chiar au chemat și poliția. A ieșit un pic de tărăboi! Noroc cu faptul că pe vremea aia existau mai multe spații alternative prin Cluj și s-a putut muta un-doi proiecția documentarului la [tranzit.ro/cluj](https://pagini-libere.ro/carti/retetarul-unei-ocupari/) pe când era în spate la Sora.

A fost foarte multă lume la proiecție, sala era arhiplină! Și, din cauza modului în care am fost tratați, lumea era furioasă pe UBB. Se vedeau ochii cum absorb fiecare detaliu din ceea ce vedeau pe ecran. De la final, după ce se terminase filmul, cineva a întrebato: „na, ocupăm UBB-ul?” și toată lumea a strigato că „daaaaa!”.

6. Studentx. *Rețetatoarul unei ocupări*. Pagini Libere, 2024 [https://pagini-libere.ro/carti/retetatoarul-unei-ocupari/](https://pagini-libere.ro/carti/retetarul-unei-ocupari/).

Frica conducerii UBB-ului avea să se materializeze pe 26 martie – moment în care mai multx studentx au ocupat⁷ amfiteatrul Nicolae Iorga din sediul central. Desigur, treaba asta, cu blocatul oamenilor de la vizionatul documentarului „Blokada”, fusese, mai degrabă, ultima picătură. Aproape lunar, de la începutul anului 2013, au avut loc tot felul de porcării marca UBB: ba decernări de Doctor Honoris Causa pe considerente politice unor comisari europeni care făceau lobby pentru proiectul de la Roșia Montană, ba doctoranzx nu-și mai primiseră bursele de luni bune, ba iar nu era hârtie igienică la WC-urile din facultăți etc. etc. Așa că studentx erau furioșx, iar plenele primelor zile ale ocupării au avut o participare mare!

Cum știi cât va dura planificarea? Faceți un *timeline*

Este foarte utilă crearea unui timeline a tuturor activităților legate de protest. Acesta poate include direct și împărțirea acestor activități pe sarcini distribuite la persoane. Mai jos un exemplu:

Z-40 prima întâlnire a grupului de organizare, stabilire direcție principală, stabilirea legalității protestului, distribuire sarcini (este important ca aceste lucruri să fie puse în discuție de la prima întâlnire, chiar dacă nu se clarifică toate atunci);

Z-35 stabilirea scopurilor și obiectivelor protestului, stabilirea mesajului principal de transmis;

7. Mai multe detalii despre ocuparea studențească de la UBB din 2013 se găsesc aici: C. Ganait. *Ocuparea studențească de la UBB din 2013*. Pagini Libere, 2024 <https://pagini-libere.ro/brosuri/ocuparea-studenteasca-de-la-ubb-din-2013-c-ganait/>.

- Z-30** prim draft texte (manifest, comunicat, invitații, social media, etc) și vizualuri; verificarea împărțirii sarcinilor;
- Z-21** finalizare texte și vizualuri; de finalizat necesare pentru adunarea publică (în funcție de cum e: declarată/nedeclarată, protest static/marș, protest/flashmob/manifestație artistică)
- Z-20** anunțarea adunării pe social media și anunțarea evenimentelor adiacente (dacă sunt);
- Z-10** promovare offline: lipit postere, împărțit flyere etc.
- Z-7** trimiterea comunicatului de presă, invitații organizații tovărășești, postări pe social media etc.
- Z-2** atelier de bannere și pancarte;
- Z-1** retrimiterarea comunicatului de presă; social media;
- Z-0** ziua protestului; sarcini specifice în timpul protestului, înainte și după;
- Z+2** întâlnire pentru feedback;
- Z+X** întâlnire pentru pașii următori.

Cum stabiliți scopurile protestului?

Deseori protestele se nasc ca o reacție la ceva urgent și/sau grav care se întâmplă într-un anumit moment. Scopul este atunci de vizibilizare, de întrerupere a activităților obișnuite, de contestare a unor evenimente sau nedreptăți și de a crește presiunea publică sau a trage la răspundere.

Sunt și proteste care vin ca răspuns la un șir de acțiuni soldate cu uși închise și marchează o luptă de durată. În acest caz, revendicările necesită recurență pentru că scopul este însăși o schimbare majoră în societate. De regulă, acestea sunt legate de anumite zile comemorative sau evenimente istorice a căror miză este încă actuală.

Pentru a asigura, însă, și o eficiență care să depășească imediatul, este necesar să fie gândite niște strategii pe termen lung, iar protestul să fie încorporat într-o campanie/acțiune mai amplă. Scopurile pot fi, astfel, fie *temporare* și legate de momentul imediat desfășurării protestului, fie de *lungă durată*, care pot urmări niște schimbări mult mai complexe și pe termen lung.

Indiferent de situație, e important să ne trasăm în minte un scop atunci când protestăm, pentru a avea o idee mai clară asupra acțiunii la care luăm parte și a finalității acesteia. Înțelegerea clară a temporalității cererilor noastre ne poate ajuta să clarificăm și cum anume ne poziționăm și ne construim strategic, în timp, intervențiile.

Este ideal să avem și o viziune pragmatică, de tipul: vrem să obținem drepturi (ex. reglementarea parteneriatului civil), să ne apărăm drepturi pasibil de a fi confiscate (ex. dreptul la întrerupere de sarcină), vrem să cerem aplicarea legii (ex. construirea de case sociale sau protecția populației împotriva speculei bancare și imobiliare). Aceasta ne poate oferi o direcție și o coerență în acțiunile de stradă.

Care sunt obiectivele?

La fel de importante ca scopul, sunt și obiectivele. Sunt câteva întrebări pe care ar fi util să le adresăm în acest sens: Cine sunt potențialul participant? Cine s-ar solidariza cu cauza? Ce vrem să obținem? Cine este responsabil instituțional? Spre cine îndreptăm un set de revendicări? Ce mijloace legale avem pentru a obține răspunsuri și/sau a pune presiune pe factorii decizionali? Ce discurs sau înțelegere colectivă am vrea să schimbăm?

8 MARTIE 2023, CLUJ

În 2023, cu ocazia Zilei Internaționale de Luptă pentru Drepturile Femeilor, am decis să vorbim despre avort. Am organizat trei evenimente feministe: o manifestație, o proiecție de film și o lectură.

Pe 8 martie am ieșit în stradă pentru a susține dreptul la avort. În centrul Clujului a avut loc o manifestație neanunțată, organizată în cadrul rețelei grupurilor feministe #MulțumescPentruFlori. Alături de ROR Cluj, care au susținut atmosfera de rezistență cu tobele lor, am citit împreună manifestul, revendicările și poezii feministe. În timpul manifestației a avut loc o strângere de fonduri pentru pastile de a doua zi pentru persoane din Polonia, Ucraina și Ungaria.

Am ales subiectul avortului pentru manifestația de 8 martie deoarece, deși avortul este legal în România, realitatea arată că accesul efectiv la acest drept este restricționat. Avortul este inaccesibil pentru multe persoane din cauza costurilor ridicate sau a refuzului cadrelor medicale de a face avort la cerere, mai ales în spitalele publice. Este important să subliniem faptul că persoanele din zonele rurale, persoanele cu venituri mici, persoanele rom, persoanele migrante și alte persoane marginalizate sunt cele mai afectate de faptul că avortul devine tot mai puțin accesibil. Atacurile asupra dreptului la avort, la nivel global și local, reprezintă o amenințare directă.

După manifestație, a avut loc o proiecție de film. Ne-am uitat împreună la un film documentar despre avort în Europa, *Avortul în Europa: Batjocorit, ascuns, interzis* (Abortion in Europe: Scorned, concealed, prohibited, Deutsche Welle, 2022). Proiecția a fost urmată de o discuție despre provocările legate de dreptul la avort, de impactul restricțiilor și stigme despre avort. Ziua următoare a avut loc o lectură feministă și o discuție despre literatură feministă cu membru x Cnaclului X.

Consider că toate cele trei evenimente organizate au fost reușite, nu numai pentru că a participat un număr surprinzător de mare de

persoane pentru contextul nostru local, ci și pentru că am simțit că oamenii s-au implicat activ în discuții despre avorturi și păreau dornici să afle mai multe. Pe de altă parte, revendicările noastre au fost, bineînțeles, ignorate în totalitate de instituțiile cărora ne-am adresat, ca în fiecare alt an.

Cum decideți mesajul protestului?

Strâns legat de scopul și obiectivele protestului, este și mesajul pe care acesta îl transmite. Deseori, mesajul este exprimat prin forma unui manifest care va fi făcut public când e anunțat evenimentul, apoi va fi citit în timpul protestului și eventual împărțit sub forma unor flyere. Este important să ne întrebăm **ce dorim să transmitem** prin acest protest și **cum**. Altfel zis, să avem în vedere și cât de accesibil este mesajul pe care îl formulăm, cui se adresează acesta și ce înțelegeri colective trebuie să deconstruiască/clarifice.

FLASHMOBUL „VIOLATORUL EȘTI TU!”, 1 MARTIE 2020

Uneori protestele pot folosi concepte deja existente, care nu numai că sunt de impact, dar marchează și o formă de solidaritate cu mișcările feministe din alte țări. Pe 1 martie 2020, grupul #mulțimesepentruflori a organizat în fața M.A.I. flashmobul *Violatorul ești tu! O violatori san tu!*, reprodus după performance-ul colectivei feministe Las Tesis, creat în contextul mișcărilor feministe protestat-tare de amploare din Chile din 2019 și preluat masiv la nivel mondial. Am dorit mult să îl reproducem în română, în romani și în maghiară, păstrând mesajul inedit de provocator pentru peisajul local. A fost o alegere asumată, pe care am considerat-o importantă având în vedere că tăcerea incredibilă care înconjoară violența sexuală

sistemică. Am lucrat împreună timp de mai bine de o lună să traducem melodia în cele trei limbi și să repetăm performance-ul care de altfel a ieșit incredibil.

Video: <https://youtu.be/R97Zz7utxnA?si=TjTUGnhFptb1-3eI>

MARȘUL PENTRU DREPTURILE ANIMALELOR 2023, CLUJ

Fusesem la București cu o lună înainte și cu un an înainte și îmi doream foarte mult să se întâmple și la Cluj un protest sau un marș. Am făcut multe concesii în ceea ce privește modul în care am organizat, lucruri care au fost lecții foarte importante pentru mine, cea mai importantă fiind: că e nevoie de mult timp și multă determinare și multă comunicare pentru a crea o comunitate și o mișcare care să se unească pentru o luptă, că eram departe de a fi în acel loc, că suntem într-adevăr foarte divizatx. Am observat, de exemplu, că în organizare, dar și la marș eram oameni cu păreri foarte diferite despre ceea ce înseamnă lupta în solidaritate cu animalele: unele veneau cu experiență din adăposturile de câini și pisici, altele adoptaseră o dietă plant based mai mult pentru sănătate, altele doreau ca legile să fie mai aspre în privința microcipării animalelor companioane etc. Marșul în sine a fost organizat și la propunerea unei organizații focusate pe *welfare* și nu adaptat neapărat la oamenii din Cluj sau la ce doreau ei. Evenimentul pe fb a fost duplicat menținând aceleași imagini și descriere, eu având o mică victorie cu chiu cu vai pentru a scoate expresia că noi am fi „vocea animalelor”. Începeam să realizez cum de multe ori experiențele persoanelor non-umane sunt date la o parte chiar și în mijlocul grupurilor care luptă pentru eliberarea lor.

În ciuda acestor lucruri, a fost o experiență foarte importantă pentru mine, am realizat că e urgent să fim solidarx cu animalele non-umane, dar e nevoie și să ne gândim mai profund la cum facem asta și cum putem avea o strategie pe termen mai lung. Cu această ocazie, am cunoscut-o pe R. care purta o pancartă anti-capitalistă, care mi-a devenit tovarășă și prietenă foarte dragă și împreună cu

care am început să pășesc pe o cale nouă a luptei, cea a eliberării totale pentru toate ființele de sub toate sistemele opresive.

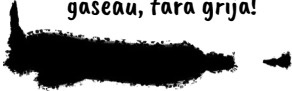

GRUPURI DE AFINITATE, CAFELE ȘI BRAINSTORMING, CLUJ 2012

După ce mai multx oameni s-au cunoscut în timpul protestelor anti-austeritate, au început să apară (ceea ce aveam să aflăm mai târziu că se cheamă) tot felul de grupuri de afinitate, care organizau fel și fel de proteste. Ba unele anti-partide, altele pentru spații verzi, pentru Roșia Montană, împotriva poliției care amenda fără scrupule artistx stradali și doamne în vârstă care vindeau șosete sau legume pe stradă în zonele mai centrale... în fine, clar e că fiecare acțiune care avea loc în perioada aia (și de care știu eu) avea și un mesaj care ori era citit la fața locului, ca un manifest, ori era trimis la jurnalistx și diverse site-uri de media, mici și mari.

Scrișul acestor mesaje era un proces care nu se făcea pe internet. Se făcea la cineva acasă, se stăteau și 10 ore dacă trebuia. Uneori mesajele necesitau o muncă de informare și cercetare, ca să poată fi fondate pe fapte, alteori necesitau niște minți mai artistice, care să se joace cu cuvintele, ba uneori chiar cu muzica și cuvintele. Și azi, după 13 ani aproape, tot consider că modul ăsta de a face lucrurile, de a fi împreună fizic, în același spațiu, pe parcursul mai multor ore, cu un scop comun și ținut, produce cele mai bune mesaje și acțiuni.

Proceseșle astea de scriere însemnau cafea multă, țigări, poate și niște bere, și mult „brainstorming”, cu citit și recitit până ieșea o formă acceptată de toată lumea care făcea parte din grupul de lucru. Existau viziuni diferite, fiind oameni diferitx în grupurile astea, așa că uneori dura un pic și găsirea acestor numitori comuni. Dar se găseau, fără grijă!

Cum va arăta protestul? Planificarea unui desfășurător

Înainte de protest este o idee bună să vă imaginați cum va arăta acesta și să lucrați la un desfășurător. Pentru a-l realiza cât mai eficient, ajutați să mergeți dinainte în locul unde vreți să organizați protestul pentru a avea o imagine mai clară și a putea stabili în concordanță coregrafia protestului. În cazul unui protest declarat, ajutați și pentru negocierile cu comisia de la primărie să aflați dinainte dacă în zonă au loc lucrări sau evenimente, ca să știți la ce să vă așteptați în caz că va fi invocat acest motiv pentru a nu ține protestul acolo.

La fața locului, vă ajută mult să aveți stabilit dinainte un program al protestului, cu momentele principale, ordinea acestora și lista vorbitorilor. Ca să puteți lucra la desfășurător, e nevoie să vorbiți dinainte cu persoane care ar fi dispuse să țină un discurs la protest. Uneori, se vor oferi și spontan persoane din rândul participantilor, dar e bine să aveți și câteva discursuri pregătite dinainte.

În plus, este util și să vorbiți cu o persoană care să facă poze și una care să filmeze în timpul protestului (de verificat înainte și nivelul de confort/siguranță legat de cine apare în poze). Probabil oricum vor face și alții, dar e bine să vă asigurați că aveți persoane responsabile cu acest *task* specific, pentru a vă asigura că protestul va fi vizibil apoi și pentru a avea control asupra felului în care îl veți prezenta online.

De regulă, fie că protestul este declarat sau nu, dacă la fața locului a fost trimisă jandarmeria, va trebui să stabiliți cât va dura protestul. Asta puteți să estimați în funcție de activitățile planificate. Câteva lucruri de care ar trebui să țineți cont:

- ★ Echipa de organizare trebuie să ajungă la fața locului cu 30 min – 1h înainte de ora anunțată, pentru a se asigura că au timp să amenajeze spațiul, să aranjeze boxe/instalații, să verifice portavocile/

microfoanele, să aducă pancartele, bannerele, să vorbească cu jandarmeria și să se legitimeze dacă este cazul, să vorbească cu presa etc.;

- ☆ Pentru a estima durata și programul trebuie să ne gândim la: ordinea în care se ia cuvântul, cât durează citirea manifestului, a discursurilor, a momentelor artistice sau parcurgerea distanței în marș, cine scandează la portavoce, cine vorbește cu presa, cine negociază cu autoritățile etc.;
- ☆ Scandările au un rol important în menținerea energiei colective, este utilă împărțirea scandărilor printre participantx și inserarea de scandări pe tot parcursul protestului, prin responsabilizarea câtorva persoane cu acest rol activ;
- ☆ E util să estimezi și timpul pentru evacuarea în siguranță a participantxlor și strângerea recuzitei (echipamente, pancarte etc.).

Cum comunicați între voi?

Este recomandat ca tot ceea ce ține de comunicarea între membrx grupului care organizează un protest să se facă pe canale mai *safe*, care nu țin neapărat de mainstream și nu sunt conduse de companii genocidare. Astfel, pentru comunicare, recomandăm *Signal*; pentru păstrarea unor minute/scrișul colaborativ, *Riseup Pad* și *CryptPad*, iar pentru stocarea de documente, *Mega*, *Proton Drive* și *CryptDrive*.

Pentru întâlniri fizice, încercați să găsiți spații prietenoase cu subiectul protestului sau spații publice. În funcție de gradul de siguranță pe care îl considerați necesar, puteți lăsa telefoanele în altă parte atunci când discutați. De obicei, dacă sunt și telefoane, lumea se mai poate pierde scrollând în loc să fie prezentă. Adevărat, ședințele pot fi obositoare, de asta e bine să existe mai degrabă o structură și pauze mai dese. Ședințele fără telefoane pot fi ceva mai productive și parcă mai multă lume participă.

SAU VĂ PUTEȚI VEDEA LA CINEVA ACASĂ.

Eu am făcut parte din multe grupulețe ce s-au organizat prin apartamente, atunci când nu aveam la dispoziție un spațiu colectiv. Veneam cu prăjituri și crăncănele, stăteam informal la bârfe și ulterior dădeam drumul la întâlnire cu facilitare și notițe. Evident, depinde de anvergura protestului dacă acest nivel de organizare este fezabil. Spațiile publice sunt mai puțin safe pentru anumite tipuri de proteste.

ACASĂ LA CINEVA. BONUS: FRIGIDER, CANAPELE...

Oameni pe care-i cunosc din alte țări aleg de multe ori să se întâlnească la cineva acasă pentru acele lucruri care necesită o atenție mai sporită (și poate nu trebuie să știe chiar toată lumea, chiar și din mișcare). Și, foarte important, fiind și la cineva acasă, dacă sedința se lungeste foarte mult, acolo e frigiderul, acolo e canapeaua și patul, au fost și cazuri în care am făcut un *sleepover* pentru că eram prea obosiți să mai plecăm acasă. Dimineața ne-am trezit și am continuat de unde am rămas.

Ce fel de materiale sunt necesare? Despre pancarte, portavoci și altele

Atelier de pancarte/ bannere

În timpul protestului, pancartele vor fi una din cele mai importante părți din recuzită. Acestea fac vizibile mesajul și revendicările protestului către publicul larg.

Deseori, oamenii vin cu propriile pancarte la proteste, dar dacă vă îngrijorați că nu vor fi suficiente astfel, puteți organiza cu câteva zile înainte un atelier de pancarte pe care să-l anunțați public. Faceți rost de

câteva cartoane și instrumente de scris/pictat, dar încurajați și oamenii să își aducă unele, apoi lucrați împreună. **Mesajele de pe pancarte ar trebui să nu fie foarte lungi și să atragă atenția.** Folosiți-vă creativitatea, combinați culorile, scrieți și desenați. Pe lângă pancartele pe carton, puteți face, folosind o bucată de material alb (adesea merge chiar un cearșaf sau, dacă vreți să refolosiți materialul apoi, scrieți pe scotch de hârtie rezistent) și un banner mai mare, care să fie ținut de câteva persoane în timpul protestului, iar la marș să fie în față. Acesta ar trebui să reflecte ideea principală a protestului.

La unele proteste (spre exemplu, protestele de solidaritate cu Palestina din București), pancartele au fost verificate de jandarmi, aceștia interzicând fără explicații unele mesaje.

Atelierele de pancarte sunt și o bună oportunitate pentru a vă cunoaște mai bine și a vă clădi încrederea unx în altx.

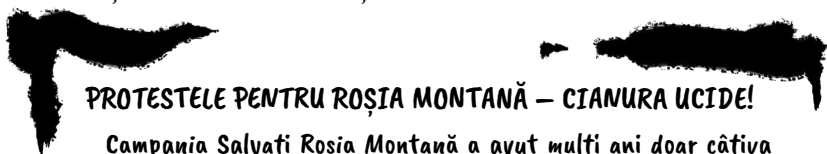
Artă, performance și protest

Protestele în spațiul public pot avea multe forme și, pentru mai multă vizibilitate și impact al mesajului, colaborarea cu artistx poate funcționa foarte bine. Există o sumedenie de exemple ce au putere emoțională. Ne gândim la folosirea unor bannere/steaguri asemănătoare (dând senzația de un grup coagulat) și/sau tricouri/rochii/îmbrăcăminte specifică (de ex. dacă e un protest de dolii, pot fi haine negre), la gândirea unei coregrafii a protestului (poate fi un cântec, un dans, o scenă jucată etc.). Pentru mai multe idei de activism, puteți verifica de exemplu website-ul *Artivists Network*: <https://www.artivistnetwork.org/>.

Dacă știți sigur că nu veți strânge prea mulți oameni, opțiunea unui performance în spațiul public poate fi o cale sigură prin care să atrageți atenția media mobilizând câteva persoane. În acest caz, accentul cade pe a crea o imagine cu impact ce poate fi împărțită pe social media ulterior sau un video din care să reiasă mesajul foarte clar.

În același timp, țineți cont că asocierea unei acțiuni politice cu arta poate decredibiliza gravitatea sau seriozitatea intervenției. Organizarea politică e diferită de artă și în măsura în care un performance artistic va fi mereu un indicator al unor clase sociale privilegiate.

O altă dimensiune utilă este folosirea resurselor artistice pentru organizarea unui protest. De exemplu: organizarea atelierului de bananere într-un spațiu artistic, folosirea unui proiect de artă pentru propagandă și mobilizare politică, folosirea legii ce permite desfășurarea unei activități artistice fără autorizație etc.

PROTESTELE PENTRU ROȘIA MONTANĂ – CIANURA UCIDE!

Campania Salvați Roșia Montană a avut mulți ani doar câțiva oameni în piață protestând. Am fost uneori și doar 15-20 de oameni. Unul dintre protestele artistice de tip flash-mob a avut un succes considerabil, deși nu eram foarte mulți oameni. Planul era să venim cu o lumânare, să ne întâlnim cu toții la o anumită oră fixă în Piața Unirii și la un semnal să aprindem cu toții lumânările. Apoi pretindeam că „luăm” o pastilă de cianură. Și, la un alt semnal, să cădem cu toții pe jos, cu lumânarea pe piept, având mesajul „cianura ucide”. Au fost făcute poze de sus, cu noi toți întinși în piață, poze care au devenit virale.

PROTESTELE PENTRU ROȘIA MONTANĂ – CLOWN BLOC⁸

Grupurile de clowns pot aduce entuziasm și pot face protestul mai sigur și mai vesel. Această idee de „clown bloc” a fost folosită odată în 2013 și la un protest de la Roșia Montană. Unul din scopurile acestui bloc este acela ca, având oameni îmbrăcați în clowns

8. *Clowning* este o tactică non-violentă folosită și în alte țări în funcție de nevoile protestelor. Atenție sporită la felul în care se interacționează cu forțele de ordine în limitele legale, să nu vă expuneți la riscuri de tipul sancțiunilor sau al ultrajului (de ex. amenințarea forțelor de ordine).

și comportându-se ca atare, să joace un rol de detensionare, fie în cadrul protestului, fie între protestatari și forțele de ordine.

FLASHMOB ȘI CRIZA CLIMATICĂ, BUCUREȘTI, 2020

Flashmob-ul este un instrument puternic de mobilizare care poate fi folosit în diferite scopuri: promovarea unei mobilizări mai ample, creșterea gradului de conștientizare cu privire la o problemă sau la un eveniment actual din societate sau ca oportunitate pentru a spune o poveste sau a începe o conversație în jurul unui anumit subiect. În experiența mea de organizare cu Fridays for Future România și Climate Strike România, am organizat mai multe flashmob-uri.

Unul dintre cele mai reușite și distractive a fost un spectacol flashmob în care o parte dintre participanți erau costumați în politicieni, iar cealaltă parte reprezenta cetățenii letargici care nu acordau atenție la ceea ce fac politicienii. Ca recuzită, am avut Pământul făcut din materiale reciclate și un banner cu mesajul „Noi suntem 100% viitorul acestei țări, dar voi ne dați [eroare 404] șanse”, deoarece în bugetul din acel an nu exista nicio mențiune sau alocare pentru dezvoltarea durabilă.

În timpul spectacolului, „politicienii” se jucau cu Planeta în timp ce cetățenii „dormeau” / se jucau cu telefoanele. Dar, la un moment dat, unul dintre cetățeni a sunat alarma și toți s-au trezit și au început să se „lupte” cu „politicienii” pentru a recupera Planeta. Au reușit, în cele din urmă, și bannerul a fost expus.

Scopul flashmobului a fost de a sensibiliza opinia publică cu privire la lipsa de finanțare pentru dezvoltarea durabilă și de a promova greva globală care a avut loc câteva luni mai târziu.

Portavoci/boxe cu microfon

Pentru a vă face auzitx cât mai clar în timpul protestului, aveți nevoie de instrumente care să amplifice sunetul. Cel mai la îndemână va fi probabil să folosiți o portavoce (asigurați-vă că aveți baterii de rezervă și că ați testat-o înainte, ca să fiți sigurx că funcționează; obișnuiți-vă cu greutatea ei în mână). Una sau mai multe portavoci sunt necesare și în timpul marșului (dacă protestul este însoțit de un marș), pentru a propaga scandările în mulțime.

Pentru partea de discursuri din timpul protestului, se poate folosi și un sistem audio de tipul boxă cu microfon, cu precădere dacă spațiul protestului este unul foarte gălăgios, piețe mari cu mult trafic, dar asta presupune câteva lucruri în plus: transportarea boxei (vezi secțiunea de mai jos) și unele aspecte tehnice, precum aparatură suplimentară (mixer, generator sau priză). Pentru acestea, este bine de avut un responsabilx tehnic, dar desigur, un protest mic se poate face și fără. Nu uitați să pregătiți baterii de rezervă pentru portavoci!

Instrumente de percuție

Pentru a marca anumite momente din timpul discursurilor sau pentru a da tonul scandărilor, poate fi util să aveți și niște instrumente de percuție, precum tobele. Dacă există un grup RoR (Rhythms of Resistance) în orașul unde organizați protestul, îi puteți ruga să vi se alăture. RoR este o rețea de grupuri de percuție din toată lumea, care susțin ritmul demonstrațiilor și acțiunilor de stradă care aparțin mișcărilor anti-capitaliste⁹. În România, RoR poate fi contactat în orașele mari, precum Cluj, București, iar în Rep. Moldova în Chișinău. Dacă nu există un grup RoR în oraș, dar aveți (sau puteți face rost de) instrumente de percuție și prietenx dornicx să le folosească, puteți să-i chemați să vă acompanieze la protest.

9. *Rhythms of Resistance*. <https://www.rhythms-of-resistance.org/>.

Repetiții pentru cântece/ scandări și pentru percuție

Dacă manifestația pe care o organizați presupune unul sau mai multe momente artistice mai ample, puteți face înainte câteva repetiții pentru a vă asigura că există sincronizare pe durata cântecelor și/sau a scandărilor.

8 MARTIE 2024, BUCUREȘTI

Pentru repetiții și atelierul de pancarte ne-am adunat un grup mai mare într-un spațiu cu o săptămână înaintea protestului. În timp ce majoritatea pictau în curte, trupa de percuție repeta. Am printat versurile cântecului pe mai multe foi, le-am citit cu totx și în pauzele de la pictat ne-am alăturat trupei pentru a repeta cântecul împreună (voce + percuție). Astfel, în timpul protestului eram cel puțin 8-10 persoane care știau deja versurile și melodia și care au dat tonul. Momentele în care am scandat cântecul împreună cu trupa de percuție au fost foarte reușite, sincronizate și energice.

PROTESTELE PENTRU ROȘIA MONTANĂ, CLUJ 2013

Într-un timp destul de scurt, fel și fel de oameni s-au găsit la protestele pentru Roșia Montană, care fuseseră cele mai mari din ultimii șpe zeci de ani. Oamenii veneau ba dinspre stânga, ba dinspre zone mai liberale, ba social-democrate, nu conta, era o lume pestriță. Și acești oameni erau dintre acei care aveau disponibilitatea de a ajuta la unele dintre chestiunile organizatorice ale protestelor săptămânale (se țineau vinerea, parcă).

Unx aveau boxe puternice pe baterie (erau mai rare pe atunci), altx aveau lanterne cu mii de lumeni pe care puteau lipi diverse mesaje tipărite pe folii de plastic transparente și care, împreună cu ceva lupă și un sistem de tuburi, puteau proiecta mesajele pe clădiri. Altx aveau materiale și altx aveau cheful și timpul să picteze banererele de început de cortegiu. Erau tot felul de oameni cu tot felul de

cunoștințe și disponibilități. Iar toate astea erau discutate la ședințele de organizare care se țineau miercurea — ca să avem vreme după aceea să ne pregătim.

Ba tot în același an am aflat multx dintre noi despre Rhythms of Resistance și s-a și organizat un așa grup la Cluj special pentru protestele pentru Roșia Montană (grup care continuă și astăzi, se activează pentru evenimente specifice). Unx se uitau cu suspiciune la lumea care părea fericită făcând zgomot, dar multx erau fericitx să aibă și puțină animare muzical-artistică. Pe vremea aia lumea striga și scanda mult la proteste, cu destul de multă energie, așa că lumea scanda și striga cu și mai multă energie pe ritmurile RoR!

PROTESTELE PENTRU ROȘIA MONTANĂ - SIMBOLURI LA-NDEMÂNA ORICUI

În timpul protestelor pentru Roșia Montană s-au evidențiat două lucruri la îndemâna oricui ca simbol: roșia de la piață, ținută în aer, era simbolul mișcării (aceasta avea și rol de amenințare atunci când un politician era în preajmă, căci nu de puține ori au fost aruncate roșii înspre politicienii implicați) și sticla de plastic plină cu pietricele, care era zguduită la protest pe diferite ritmuri devenind o portavoce a fiecărui participantx.

Transport

Dacă echipa de organizare are mai multă recuzită (pancarte, bannere, portavoci, steaguri, boxă cu microfon), ar fi util să aveți și o mașină cu care să vă deplasați spre protest și care să vă ajute să transportați toate aceste instrumente (nu o parcați chiar lângă protest, pentru a nu fi evident ce mașină folosiți și pentru a scădea șansele ca cineva să noteze numărul de înmatriculare).

Dacă organizați un marș, poate fi util să aveți și niște trailere de bicicletă pentru a putea transporta mai ușor boxe mai mari, cu baterie, pe durata traseului.

8 MARTIE 2023, BUCUREȘTI

Eram cu A., fiecare cu câte o mașină, pline ochi de boxe, stative, generator, pancarte, portavoci, tobe și scheletul a ceea ce urma să devină un monument construit de participantx pentru comemorarea femeilor afectate de politicile de restrângere sau interzicere a dreptului la întrerupere de sarcină, pe care le-am avut în România. Protestul era nedeclarat și urma să aibă loc în scuarul din Piața Victoriei, unde nu poți să ajungi decât traversând ilegal câteva benzi. Jandarmeria era deja la fața locului, pentru că le trimisese o notificare¹⁰ și era imposibil să parcam undeva legal și să transportăm toată recuzita în scuar. Așadar, am decis la semafor să tragem mașinile direct lângă cele ale jandarmeriei și să le prezentăm situația. Le-am spus câte lucruri avem în mașină și că am vrea să le descărcăm în siguranță, direct în scuar și am avea nevoie să permită să parcam mașinile în mijlocul pieței. Ceea ce s-a și întâmplat, ba chiar au asigurat accesul în siguranță al participantxlor. A fost o victorie personală importantă. Pentru prima dată de când m-am implicat în organizarea de proteste, am simțit că am înțeles cum să mă raportez la organele de ordine, cum să organizez un protest nedeclarat în limitele legii și cum să mă folosesc de cunoștințele anterioare ca să le cer jandarmilor să-și facă treaba. Mai exact, să ne ajute să ne exercităm drepturile pașnic și în siguranță. Nu cred că e o experiență comună, nu cred că se întâmplă în orice context, însă cred că e o dinamică la care să aspirăm.

10. În cazul unui protest nedeclarat, se poate trimite o notificare dacă considerăm că ar exista probleme cu contramanifestanții, spre exemplu. Vezi mai jos la anexă.

Pe ce întemeiem legal protestul?

Protestele se numesc **adunări publice** în legislația din România și în categoria aceasta sunt cuprinse de la marșuri și demonstrații, până la manifestări sportive, religioase și comemorative. Chiar dacă nu e cea mai plăcută lectură, dacă vrei să participi, dar mai ales să organizezi un protest, îți recomandăm să citești integral **Legea nr. 60/1991** (o să dăm pe parcurs articole din ea) și **Legea nr. 61/1991** care îți spune la ce sancțiuni te expui în caz că lucrurile nu merg conform planului.

Dar înainte să intrăm în chestiuni tehnice, să punctăm 4 principii care stau la baza legalității oricărui protest:

- 1 *Libertatea de exprimare și libertatea întrunirilor* – sunt drepturi fundamentale care pot fi cu greu limitate, chiar și în situații de urgență (ex: pandemie, război);
- 2 *Exercitarea, organizarea și participarea pașnică* – drepturile trebuie exercitate pașnic, adică fără înjurături, amenințări, violență verbală sau fizică față de autorități sau alți participanți; altfel, protestul poate fi cenzurat/oprit și organizatoarele sancționate;
- 3 *Desfășurare în piețe, pe căile publice ori în alte locuri în aer liber sau prevăzute de lege* – asta le dă caracterul public, spre deosebire de adunările organizate în/pe spații private sau închise;
- 4 *Să se încheie până la ora 23:00* – indiferent de modul de organizare, declarat sau nedeclarat, aceasta este o normă legală care vizează tulburarea liniștii publice după o anumită oră.

ATENȚIE!

Există câteva situații în care autoritățile pot interzice adunările publice. Indiferent de motivul pe care îl invocă autoritățile pentru a interzice o adunare publică, vă recomandăm să le cereți să justifice **în scris** această decizie, căci este obligația lor, în calitate de instituție publică, să răspundă la solicitările cetățenilor.

Deseori, mai ales în organizarea protestelor pentru Palestina, au fost făcute abuzuri în acest sens, autoritățile refuzând să avizeze o adunare publică, fără nicio justificare.

Găsești mai multe detalii la art. 5, art. 9 și art. 10 din Legea nr. 60/1991.

PROTESTE PENTRU PALESTINA, TIMIȘOARA, 2023

Am decis să organizăm primul protest în noiembrie 2023, după ce auzisem că un grup de studenți cu origini palestinieni au depus o declarație prealabilă, dar au renunțat la organizare, simțindu-se intimidat de mai multe apeluri primite de la autorități ale statului.

Prima dată au venit vreo 50 de persoane – studenți, tineri profesioniști, familii cu copii. Unii tocmai își pierduseră rude apropiate, a fost extrem de emoționant, a scris și un amic de la *Libertatea* despre asta. Ne-ar fi plăcut să ne adunăm într-un loc vizibil din centru, dar, indiferent de locațiile declarate de noi, în avizele pozitive apărea întotdeauna Parcul Rozelor, într-un loc retras față de străzile din jur. Fără explicații, fără alternative, fără drept de apel, încălcând în mod evident art. 8, alin. 2 din Legea 60.

Când am pus funcționarilor întrebări incomode despre respectarea legii, au refuzat să ne primească în Primărie și au fost evitanți sau chiar agresivi verbal la insistențele noastre. Această dinamică de putere gen „cine sunteți voi să puneți întrebări?” nu e izolată în administrația locală. Chiar și în formularul de pe site-ul primăriei, declarația e numită cerere, deși nu trebuie să ceri voie nimănui să-ți exerciți drepturile constituționale, cât timp anunți instituțiile publice (care există în serviciul tău) în prealabil, ca ele să-ți garanteze siguranța. Frustrat de situație, am ajuns în punctul în care i-am trimis primarului un mesaj pe WhatsApp, concluzionând astfel:

„Nu pot decât să constat cu părere de rău ceea ce este, în cel mai bun caz, o lipsă de acțiune și, în cel mai rău caz, un exemplu de rasism instituționalizat din partea autorităților locale.”

După câteva luni mă simțeam epuizat și am luat o pauză de la activism, dar am continuat să vizitez prăvăliile cu produse arăbești și celelalte mici afaceri dezvoltate de timișorenii arabi pe care i-am cunoscut în Parcul Rozelor. Poate că scandările noastre nu opresc războiul, însă conexiunile create când ne organizăm într-un scop comun sunt plasa de siguranță a unei societăți libere. Iar dacă nu suntem atenți la drepturile și libertățile noastre, e posibil ca ele să se erodeze încet-încet și nici să nu ne dăm seama.

Și apropo, primarul m-a lăsat pe *seen*.

Învățăturile mele, pe scurt:

1. Fii conștient de privilegiile tale.
2. Învăță să tragi la răspundere instituțiile publice când observi nedreptăți.
3. Cere ajutor de la prietenii cu experiență în drept și jurnalism.
4. Fă un pas înapoi când ai nevoie de odihnă.

Cum se organizează un protest din punct de vedere legal?

Sunt două proceduri legale:

- I** *Declarare prealabilă* – regula generală (art. 1 alin. (2) și (3) corob. cu art. 2);
- II** *Nedeclarare* – excepție, cu *obligația de notificare* în caz de indicii cu privire la posibile acte de dezordine sau violență (art. 3).

Ambele proceduri sunt legale, întrucât în **Legea nr. 61/1991** sunt reglementate amândouă, însă trebuie să îndeplinească condiții legale diferite, pe care le vom detalia mai jos.

Cum știm ce procedură se aplică?

Regula este că adunările publice se *declară în prealabil*, mai puțin situațiile exceptate de lege. Mai jos îți dăm niște exemple din experiența noastră, cu mențiunea că trebuie să fii mereu pregătit să argumentezi legal ce procedură ai ales și de ce:

Trebuie declarate

NU trebuie declarate

marșuri (orice presupune ocupare de căi de acces, carosabil și trotuare va fi întotdeauna declarat)

manifestări cultural-artistice (în cadrul protestului trebuie să existe un moment cultural-artistic, de tip cântec, recitare de texte literare, flash-mob etc)

demonstrații / manifestații

manifestări sportive și religioase (de regulă se referă la caracterul spontan al adunărilor după o competiție sportivă sau un eveniment religios)

mitinguri

comemorări (de exemplu, ziua de 8 Martie este cunoscută ca Ziua internațională a femeilor, ce comemorează luptele sociale, politice și economice de emancipare a femeilor – este important să se poată argumenta caracterul ei comemorativ)

procesioni

manifestări ocazionate de vizita oficială (excepția se referă la caracterul spontan al adunărilor dat de o vizită oficială)

Vom analiza acum mai pe larg ce presupune fiecare situație din punct de vedere legal:

(I) Declarație prealabilă – regula generală

Sunt 2 condiții cumulative necesare pentru a desfășura în mod legal o adunare publică declarată în prealabil:

1 *Declară adunarea publică la autoritățile competente (art. 6-11), ceea ce implică:*

PAȘUL 1 Declarație scrisă – trebuie să depui o cerere scrisă, conform modelului din Anexa la lege, la primăria unde va avea loc adunarea, cu cel puțin 3 zile înainte de eveniment (în realitate este bine să demarezi procedura măcar cu 1-2 săptămâni înainte, luând în considerare birocrația). În cazul în care primăria oferă posibilitatea depunerii de documente on-line (ex. Primăria Cluj), vei putea depune această declarație prin intermediul platformei puse la dispoziție de către autorități. *(!!! Este foarte important să obții un număr de înregistrare a Declarației, indiferent dacă depui fizic sau on-line, pentru a putea urmări parcursul acesteia, a cere informații suplimentare etc).*

PAȘUL 2 Primăria va înființa o comisie care analizează declarația ta. Dacă sunt neclarități sau modificări necesare, vei fi chemat pentru clarificări. *(!!! Comisia de avizare poate modifica elemente din declarație, cum ar fi traseul, ora etc. DOAR cu acordul tău)*

PAȘUL 3 Primarul va emite o decizie de aprobare sau de interdicere a adunării, bazată pe recomandarea comisiei. *(!!! Doar decizia de interdicere a protestului se comunică în scris în 48 de ore de când ai depus declarația. Dacă se aprobă protestul nu sunt obligați să te anunțe. Atenție la abuzuri, cel mai bine e să suni la Primărie să urmărești decizia.)*

0 *Adunarea trebuie să se desfășoare pașnic, civilizat și până în ora 23:00.* Nu trebuie să blocheze drumurile sau să afecteze funcționarea instituțiilor publice sau private. De exemplu, orice marș trebuie declarat în prealabil pentru că poate deranja circulația pe drumurile publice, inclusiv trotuarul.

Contrar a ceea ce se întâmplă uneori în practică, scopul acestei declarații e să permită autorităților să ia măsuri pentru protecția și securitatea celor implicați. Așa că e important să ceri organelor de ordine să-și facă treaba, cum ar fi:

- ☆ Să faciliteze accesul în zona adunării publice a grupului de organizare și a recuzitei (pancarte, boxe etc.);
- ☆ Să asigure accesul și traversarea în siguranță a participanților;
- ☆ Să îndepărteze persoanele care încearcă să destabilizeze adunarea și să le sancționeze;

Din experiență, sunt câteva practici abuzive pe care le poți combate:

- ☆ Limitarea spațiului cu garduri în mod necorespunzător – poți argumenta că este prea mic spațiul pentru numărul de participanți sau conținutul manifestației (ex: flashmob);
- ☆ Mutarea adunării departe de instituția vizată – poți argumenta că asta diminuează impactul vizual sau auditiv al manifestației;
- ☆ Reducerea timpului agreat pentru manifestație fără motive clare – poți combate cu decizia de autorizare dată de Primărie;
- ☆ Blocarea accesului la adunarea publică a persoanelor care manifestă pașnic, pe motiv că se va depăși numărul estimat – poți argumenta că dreptul la liberă exprimare primează față de estimarea făcută;

NUANȚARE – DESPRE MINIMA PERTURBARE

Există și o conversație despre scopul mai mare al protestului: acesta constă în a ne exprima mesajul, a pune presiune prin media sau prin prezență fizică la o instituție pentru revendicările noastre ori acesta constă în a bloca/perturba desfășurarea vieții cotidiene pentru a trage un semnal de alarmă?

Proteste declarate/autorizate urmează deseori o cale de minimă perturbare, iar rolul jandarmeriei și poliției este să asigure

„ordinea”. În acest sens, interesul autorităților este să mențină protestul și marșul pe o traiectorie care să nu perturbe bunul mers al lucrurilor.

În cazul protestelor pentru Roșia Montană, încercau încă de la început să păstreze marșurile doar pe trotuar și eventual o bandă de circulație. Faptul că protestele s-au extins a făcut acest lucru imposibil și, astfel, în fiecare seară de protest era imposibil să exiști în zona (semi)centrală a orașului fără să știi că protestele blochează străzile, întârzie cu orele autobuzele și permit doar salvările și pompierii să circule pentru urgențe. Și asta a contribuit cu siguranță la anvergura mesajului, dar și a participării! Aveai FOMO dacă nu erai în stradă :)).

O tactică pentru protestele oarecum mai mici (cele de măcar 100-200 de oameni totuși) este, deci, să încerce să perturbe/întrerupă măcar pentru o perioadă viața cotidiană. Un banner foarte lung, de exemplu, care să conducă marșul pe cel puțin 2 benzi de circulație, poate să faciliteze acest demers. Se poate trece strada de mai multe ori, înainte și înapoi, pentru a întârzia eliberarea spațiului public. Jandarmeria va încerca să conțină protestul la trotuar, justificând numărul mic de participanți, și probabil ar putea emite și amenzi pentru neascultarea indicațiilor lor. Însă dacă întreg protestul este gândit astfel, le va fi mai dificil să taxeze pe toată lumea.

EXEMPLU DE FLASHMOB. PROTESTELE PENTRU ROȘIA MONTANĂ

Eram doar 20 și ceva de oameni la un protest nedeclarat pentru Roșia Montană. Cu baloane pe care aveam mesaje (bannerul ar fi fost un indiciu clar de protest neautorizat), treceam strada înainte și înapoi, de mai multe ori, o masă de oameni. Încet, la trecerea de pietoni s-a creat o coloană de mașini. Am putut apoi discuta cu șoferi, cu trecători, am provocat jandarmeria și ne-am transmis mesajul într-o perioadă în care mass-media ne reducea la tăcere.

(II) Nedecларare, excepție cu obligația de notificare în caz că ai indicii cu privire la posibile acte de dezordine sau violență

Există 2 situații, alternative NU cumulative, care nu necesită declararea prealabilă:

- 1 Protestul este o *manifestare cultural-artistică, sportivă, religioasă, comemorativă sau legat de vizite oficiale* – trebuie să fii pregătit să argumentezi de ce se încadrează la această excepție.

SAU

- 2 Protestul/Manifestarea se desfășoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. Atenție, în 2018, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

- ◆ Declararea NU e necesară doar dacă adunarea se desfășoară în interiorul clădirii sau în exterior, pe terenul ce aparține juridic acelei entități.
- ◆ Declararea e necesară dacă exteriorul instituției coincide cu un drum public, parte carosabilă și trotuar, piețe publice sau alte spații care sunt destinate uzului și folosinței publice, desfășurării traficului rutier, circulației pietonale (mai exact, dacă blochezi accesul).

NUANȚARE – DESPRE AFECTAREA FUNCȚIONĂRII UNEI INSTITUȚII

Există, totuși, și situații când toate condițiile de mai sus nu pot fi îndeplinite, spre exemplu când un colectiv estimează că a epuizat toate căile pe care le avea la îndemână pentru a obține un avans sau succese într-o cauză sau când are loc o evoluție bruscă în cauza pentru care lucrăm (ex. o decizie dezastruoasă luată peste noapte de o instituție). În aceste cazuri, se poate decide că natura urgentă sau gravă necesită o presiune populară mai puternică printr-o adunare

publică pașnică, care tocmai să afecteze funcționarea activității unei instituții publice sau private sau traficul auto șamd (de ex. printr-un lanț uman). Caracterul pașnic se menține prin limbajul și activitățile care nu incită la ură de clasă, rasă, violență șamd, prin faptul că ieșirea persoanelor din clădirea vizată nu este blocată sau prin faptul că se prevede permiterea trecerii pe trotuar a pietonilor.

NOTĂ: Aici este foarte important ca totx cex care participă la adunare să consimtă la planul adunării, o minimă cercetare să fie realizată la fața locului tocmai pentru a menține caracterul pașnic. Cu toate acestea, o astfel de adunare este posibilă de o amendă din partea jandarmeriei și, implicit, contestarea ei în instanță pentru a demonstra motivarea necesității unei astfel de adunări.

Dacă organizezi un protest care se încadrează la excepții, dar vrei, totuși, protecția autorităților pentru că există riscul unor acte de violență, poți trimite o **notificare**, la primărie, poliție și jandarmerie prin e-mail cu cel puțin 3 zile înainte.

Pentru solidarizare, recomandăm ca maxim 1-2 persoane să semneze **notificarea (model anexat)**, iar acestea să fie bine informate cu privire la condițiile legale ale excepției, pentru a nu se lăsa intimidat de eventuale atitudini abuzive ale autorităților.

Ai și câteva obligații generale (art. 12) indiferent de tipul de protest:

- ☆ Să **înregistrezi (model anexat)** adunarea publică la jandarmerie, cu cel puțin 48 de ore înainte.
- ☆ Să desemnezi persoanele care organizează adunarea, altfel autoritățile vor legitima persoanele care par să fie liderii.

După ce ți-ai făcut o idee despre ce procedură trebuie să aplici în funcție de tipului de adunare publică pe care urmează să o organizezi, ne-am gândit că ar fi utile și câteva informații de tipul „la ce să te aștepți”, pe care noi le-am identificat în experiențele noastre anterioare:

Manifestări care trebuie declarate
Manifestări care NU trebuie declarate

organizatorx se pot simți mai în siguranță, pentru că este deja stabilit un cadru legal, au o decizie de autorizare și au interacționat deja cu autoritățile în urma audierilor la primărie;

organizatorx se pot simți mai puțin în siguranță, pentru că nu pot anticipa cu ce atitudine vor întâmpina autoritățile adunarea publică, în funcție de subiectul abordat, mesaje, identitățile participantilor;

trebuie să existe timp și persoane care să se ocupe de procesul de declarare, durează mai mult, întrucât implică organizare birocratică și persoane care să aibă timp să meargă în audiere la primărie;

economisești timp de organizare, nu implică organizare birocratică, cu excepția Notificării autorităților, ce se poate face și prin e-mail, nu implică audiere la primărie sau alte deplasări;

declararea prealabilă nu garantează că la fața locului autoritățile vor avea o atitudine ok: în București, la protestele pentru Palestina, chiar și cu declarare prealabilă, pancartele au fost verificate și confiscate;

organizarea unei adunări publice exceptată de la declarare poate să escaladeze o atitudine deja ostilă a autorităților față de subiect. În aceste situații, este indicat ca organizatorx să cunoască cât mai bine temeiul legal al adunării publice și să îl argumenteze în fața autorităților;

mesajele afișate, bannerele, pancartele cu mesaje politice pot fi cenzurate și confiscate de către autorități, chiar dacă adunarea publică a fost declarată, dacă se consideră instigaatoare la violență;

mesajele afișate, bannerele, pancartele cu mesaje politice pot fi cenzurate și confiscate de către autorități, indiferent dacă adunarea publică a fost sau nu declarată, dacă se consideră instigatoare la violență;

unele sloganuri pot fi considerate instigări la violență și persoanele pot fi sancționate;

unele sloganuri pot fi considerate instigări la violență și persoanele pot fi sancționate;

◆ timpul declarat în declarația prealabilă trebuie respectat;

timpul scris în mailul de Notificare trebuie respectat. Dacă nu a fost menționat, durata se poate negocia la fața locului cu autoritățile;

◆ interacțiunea cu autoritățile poate fi intimidantă (ex: audierea la primărie, negocierea locului sau traseului și celelalte detalii ale Declarației prealabile), mai ales dacă aceștia manifestă ostilitate față de subiectul adunării publice;

organizatorx se pot simți intimidați de conversația cu jandarmeria/poliția locală, care va veni la fața locului să întrebe ce se întâmplă, cine a organizat, în ce temei legal etc.;

Dimensiunea protestului:

Pașii și informațiile pe care le-am oferit se referă cel mai adesea la proteste mici-medii. Nu avem încă suficientă experiență în organizarea protestelor mult mai mari, de zeci de mii de persoane. În România, acestea sunt destul de rare și adesea de organizarea acestora se ocupă un ONG, dar asta nu înseamnă că nu pot fi organizate și de grupuri informale.

Numărul de persoane este important, pentru că de acesta depind traseul, durata protestului, rolurile persoanelor din organizare, numărul jandarmilor (pe cererea depusă la primărie, organizatorx trebuie să estimeze numărul persoanelor, căci în funcție de asta va fi trimis și un anumit număr de jandarmi).

Indiferent de numărul de persoane participante, nu vă descurajați! Chiar dacă este un protest mic, acesta poate fi începutul pentru mobilități mai ample în viitor. Faptul în sine că ne organizăm să ieșim în stradă are în timp un efect mobilizator și asupra celorlalți.

CRITICAL MASS 2012-201?, CLUJ¹¹

A existat o perioadă de câțiva ani buni când, de cum dădea căldura până venea zăpada, se organizau *ad-hoc*, în fiecare ultima vineri a lunii, Mase Critice. Aceste evenimente nu erau anunțate în prealabil și din cauza asta Poliția Rutieră era luată prin surprindere.¹²

La Cluj se organizau de ani Marșuri ale Bicicliștilor, care erau legale, cu mașini de poliție și pe o singură bandă. Dar Critical Mass-ul avea un alt scop: acela de a perturba mersul normal al traficului clujean. Au fost dăți când eram sute de bicicliști și ocupam toate benzile de pe sensul de mers încât poliția nu mai știa cum să oprească cortegiul de pedalatori. Cel mai mult se panicau când ne opream în intersecții și ne ridicam bicicletele în aer!

Mai aveam și probleme, cu șoferi care se grăbeau și era să dea peste unx dintre noi, chiar dacă exista această practică ca cineva, oricine, să se responsabilizeze și să blocheze drumurile laterale așa încât nicio mașină să nu poată intra pe drumul pe care-l ocupam. De obicei lumea avea un mesaj cu „mulțumim” sau „ne cerem scuze” și majoritatea înțelegeau, dar unx șoferi de mașini scumpe nu.

În fine, cu vremea și această perturbare a fost înțeleasă de către poliție care și-au dat seama că noi, bicicliștii, eram într-un pericol mai mare decât mașinile, așa încât au început să ajute și ei de pe margine sau să mai dea câte o amendă/avertisment șoferilor grăbiți.

11. Critical Mass este o mișcare internațională a bicicliștilor pentru a face drumurile mai sigure. Ea poate fi constituită și înțeleasă atât ca protest, cât și ca celebrare sau întâlnire spontană. În plus, este o formă de acțiune directă și descentralizată cu evenimente desfășurate în peste 300 de orașe. În România, Critical Mass continuă să se țină în Timișoara și Cluj, poate și în alte orașe și sub alte denumiri.

12. De altfel, în repetate rânduri, autoritățile au încercat să identifice organizatorx, dar mențiunea că nu sunt organizatorx, alături de răspunsul „nu știu cine organizează, căci e o mișcare globală”, a făcut ca nimeni să nu primească amendă. Atenție, totuși, deseori forțele de ordine sesizează anumite persoane ca fiind organizatorx doar pentru că sunt în față sau vorbesc mai tare.

DESPRE SIGURANȚA PARTICIPANTXLR, CRITICAL MASS, 2012, CLUJ

În anul 2012 am inițiat Critical Mass, în fiecare ultimă vineri din lună, care se diferenția (printre multe altele) prin faptul că una dintre intențiile principale era să ocupe toate benzile de circulație. Acest aspect a făcut Critical Mass-ul o mișcare de amploare, de împuternicire, de preluare a circulației orașului pe bicicletă și, oricât au încercat autoritățile să ne împingă pe câte o bandă de mers, nu a funcționat. Acest aspect făcea participarea la Critical Mass și mai atractivă.

Unul din argumentele folosite în discuțiile cu autoritățile era faptul că este vorba de siguranța participantxlor de a ține traficul în urma protestului și a nu permite să se circule cu mașinile pe banda din stânga marșului nostru, întrucât acestea au o viteză mai mare și reprezintă un pericol (argument ce poate fi folosit și la un marș pietonal).

Cum ne preocupăm de siguranța protestului?

Din punctul de vedere al statului,¹³ protestele sunt legale dacă se fac cu respectarea celor 4 condiții, anume exercitarea dreptului la liberă exprimare și întrunire, în mod pașnic, în locurile prevăzute de lege sau pe care aceasta nu le interzice și până la ora 23.

În art. 13 și 14 se stabilesc o serie de obligații și interdicții pentru participarea la adunări publice:

13. Facem această mențiune pentru că limitele acceptate din punct de vedere legal și impuse de către stat nu sunt întotdeauna aceleași cu ale noastre, persoanele care protestăm. În diferite contexte, în funcție de urgența situației, credem că putem apela și la alte forme de protest, precum acțiunile directe, despre care am făcut câteva mențiuni și nuanțări pe parcursul acestei zine, fără să intrăm în prea multe detalii, întrucât nu acesta era scopul principal al demersului nostru. Le menționăm, însă, ca forme de protest valide și vă lăsam libertatea de a decide când, unde, cum protestați și ce riscuri puteți să vă asumați, aspecte care influențează, la rândul lor, legalitatea protestului.

a) să respecte recomandările făcute de organizatorii adunărilor publice, împuterniciții acestora sau organele de ordine;

b) să se abțină de la acțiuni de natură a împiedica desfășurarea normală a adunărilor publice și să nu incite la asemenea acțiuni prin viu grai, manifeste sau alte mijloace audiovizuale;

c) să nu participe la adunări publice în stare de ebrietate, să nu consume și să nu distribuie băuturi alcoolice sau droguri;

d) să nu aibă asupra lor arme de orice fel, materiale explozive sau incendiare, substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant, dispozitive pentru șocuri electrice ori alte obiecte ce pot fi folosite pentru acțiuni violente sau de tulburare a desfășurării normale a adunărilor publice;

e) să părăsească imediat adunările publice sau locul unde acestea se desfășoară, când au fost somați de către organizatori, împuterniciții acestora sau organele de poliție;

f) să participe la adunările publice în virtutea dreptului la liberă exprimare și dreptului de întrunire, este interzisă participarea persoanelor sau grupurilor care nu au legătură cu adunările publice organizate, infiltrarea acestora în rândul demonstrațiilor, cu scopul de a tulbura normala desfășurare a acestora.

de **REȚINUT**

Este important ca fiecare persoană care participă la adunări publice să respecte aceste prevederi și să informeze persoanele din organizare sau autoritățile cu privire la orice comportament ce ar putea împiedica desfășurarea în condiții de siguranță a manifestației sau chiar oprirea acesteia. Este util ca organizatorx să desemneze mai multe persoane care să amintească regulile și să semnaleze nerespectarea lor. Organizatorx sunt responsabili – din acest punct de vedere – de respectarea legii.

NUANȚARE — SIGURANȚĂ ȘI ACȚIUNI DIRECTE

Siguranța pe care o definește statul nu este, însă, aceeași cu cea pe care o putem defini noi. De aceea, măsuri suplimentare de siguranță — în acord cu principii autonome și anti-autoritare — pot fi puse în practică. Acestea includ:

- Stabilirea clară, în prealabil, dacă protestul include o acțiune directă și asigurarea că grupul organizator știe de aceasta;
- Menționarea pe declarație/ notificarea DOAR a una sau maxim două persoane fizice. În cazul în care se dau amenzi post-factum, autoritățile se vor uita la acest document și vor amenda acele persoane în calitate de organizatoare. *Dacă în timpul protestului se întâmplă fapte care încalcă legea sau dacă protestul nu respectă condițiile legale, organizatorx pot fi amendați cu sume mai mari decât participantx care încalcă legea.* Este recomandat ca persoanele care își asumă public organizarea adunării publice să fie în cunoștință de cauză și să nu se expună de unele singure la toate repercusiunile, în caz că adunarea publică excede condițiile legale. Un fond de solidaritate anticipat pentru eventuale amenzi poate face organizatorx să se simtă acoperitx.
- Crearea unui sistem de protecție anonim (paralel cu cel al jandarmilor) care poate include metoda de buddy-system sau grupuri de afinitate; este important ca acesta să fie implementat pentru toate persoanele participante încă de dinainte de protest și să ne asigurăm că toată lumea știe ce presupune (se pot distribui zine precum cele de la Pride 2024 București sau se pot face sesiuni de organizare înainte). Este important să nu lăsăm pe nimeni în urmă și, deci, un sistem în care să avem grijă unx de altx este esențial.
- În cazul unei acțiuni directe, luarea de măsuri de siguranță excepționale pentru protecția persoanelor implicate (de exemplu, telefoane diferite față de cele personale utilizate de zi cu zi).

Atenție că autoritățile pot încălca aceste legi, de aceea este cel mai bine să le cunoaștem. Represiunea pe care statul o exercită poate fi de o violență șocantă chiar și pentru un protest organizat în parametri cât se poate de legali. În acești termeni, rămâne de referință represiunea anti-NATO din București în 2008.

CÂTEVA RESURSE DESPRE REPRESIUNE ȘI ANARHISM:

Mireanu, Manuel. *Verde și negru. Activismul militant de mediu și reprimarea lui*. Pagini Libere, 2022. <https://pagini-libere.ro/brosuri/verde-si-negru-activismul-militant-de-mediul-si-reprimarea-lui-manuel-mireanu/>.

Redacția. *Democrația pumnului. Cinci ani de la reprimarea manifestanților anti-NATO*. Critic Atac, 2013. <https://www.criticatac.ro/democra-ia-pumnului-cinci-ani-de-la-reprimarea-manifestanților-anti-nato/>

Mireanu, Manuel. *SRI și violența politică: când anarhiștii devin o problemă de securitate națională*. Critic Atac, 2013. https://www.criticatac.ro/sri-violenta-politic-cand-anarhiștii-devin-problem-de-securitate-naional/#_edn3

Richardson, Joanne & Nadia Len. *Reconstruction: Anti-NATO Days (2009)*. Anarhiva, <https://anarhiva.com/items/show/138>.

Unde și când protestăm? Data, ora, locul și de ce să mai ții cont

Dacă organizezi un protest de amploare, e nevoie de cel puțin o lună pentru planificare, birocrație și diseminare. Pentru un marș vei avea nevoie să aloci cel puțin 3 săptămâni pentru a depune și a primi toate avizele. Un protest de dimensiuni mici poate fi planificat și anunțat publicului și cu 2 săptămâni înainte, dar uneori putem să organizăm și o mișcare spontană – vezi exemplul protestului Cade Una, Cădem Toate, organizat de grupul #mulțumescpentruflori în mai puțin de 2 zile după cazul femicidului Alexandrei Măceșanu de la Caracal.

... CADE UNA, CĂDEM TOATE!, IULIE 2019

În vara lui 2019, în urma femicidelor de la Caracal, am organizat spontan protestul *Cade Una, Cădem Toate!*, la numai două zile după mediatizarea cazului. Prin grupurile de comunicare deja existente, s-a lansat între noi dorința de a organiza urgent un protest feminist care să vorbească clar despre femicid, în contextul în care cazul era prezentat ca o problemă de „corupție” și nu una profund patriarhală. Eram extrem de furioase, cu atât mai mult cu cât se organizaseră deja proteste care centrau strict tema corupției, fără nicio vorbă despre violența de gen. O parte din noi participaseră la acest protest și fuseseră chiar agresate verbal de câțiva participanți pentru faptul că aveam o pancartă cu mesajul „stop violenței împotriva femeilor”. Era incredibil să vedem expus cazul unor tinere fete care au fost agresate, violate, omorâte, dar și batjocorite și abandonate de autoritățile care nu le-au luat în serios și, totuși, nimeni nu spunea cuvintele *patriarhat* sau *femicid* sau *violență de gen*. Așa că în sâmbăta aceea, pline de furie, am lucrat asiduu împreună să organizăm protestul pentru a doua zi, iar fiecare a contribuit cu ce a știut mai bine: am scris colectiv manifestul, am realizat evenimentul și postările de social media, vizualurile, am scris mesaje către oameni și jurnaliști, am organizat logistic necesarul. Duminică, lumea a venit cu pancarte, iar o parte s-au făcut și pe loc la protest, cu spray, inclusiv bannerul mare. Poeta Medeea Iancu ne-a împărtășit un poem extrem de puternic pe care l-am citit în cadrul unui *performance* și multiple persoane care au venit la manifestație, au luat cuvântul și și-au arătat indignarea față de sistemul patriarhal care omoară cu impunitate fete și femei. Totul s-a legat foarte ușor, pentru că aveam deja canalele de comunicare, aveam deja o formă de solidaritate construită între noi, dar și furia față de profunda injustiție – a trebuit doar să venim împreună.

~ **Alegerea datei:** poate fi o dată semnificativă cauzei. În funcție de scopul protestului (te adresezi instituției sau dorești vizibilitate pentru publicul larg), alegi o zi lucrătoare, oră în timpul programului de lucru SAU o zi de weekend. În funcție de anotimp, e de preferat evitarea perioadelor din zi în care e prea cald sau foarte frig și e de preferat să fie lumină.

~ **Alegerea orei:** în cazul în care revendicările protestului se adresează unei instituții publice și se dorește depunerea acestora, chiar și simbolică, la registratura acelei autorități, ora va fi aleasă și în funcție de programul de lucru al instituției. De asemenea, una din condițiile legale este că o adunare publică, declarată sau nedeclarată, nu poate continua după ora 23:00, caz în care intră sub incidența dispozițiilor Legii nr. 61/1991.

~ **Alegerea locului:** este util să adresezi revendicările protestului celor care pot lua măsuri instituționale, iar sediul autorității poate fi un loc bun de desfășurare, mai ales dacă vrei să depui revendicările la registratura instituției.

Locul este important și când vrei să produci un impact care să pună presiune pe autoritate, prin mesajele expuse, documentarea audio-video și distribuirea în media socială/presă.

Locul trebuie ales și în funcție de numărul de persoane, acustica spațiului, echipamentele de care dispui (de exemplu, dacă e un loc aglomerat, cu trafic intens, e posibil să nu se audă mesajele sau să fie noxe prea mari pentru a fi în siguranță). Trebuie să ții cont și de faptul că nu ai voie să blochezi căi de acces publice, să ocupi carosabil și trotuare fără autorizație. Nu uita să verifici ce alte evenimente se desfășoară în acea perioadă în locația protestului sau în apropiere. Dacă e un eveniment public, nu vei primi aprobare în același loc și în același timp. Dar e posibil să fie și un concert apropiat, de exemplu, care să-ți brueze planurile și sunetul/vizibilitatea protestului.

Pentru un marș, alege un traseu care poate fi parcurs ușor și de persoane cu dizabilități motorii, deci nu foarte lung, într-o zonă centrală a

localității sau în apropierea instituțiilor vizate. Întreabă-te ce traseu au avut alte marșuri organizate în orașul tău. Este un bulevard, o stradă principală pe care se desfășoară de obicei?

Observații privind avizarea unui marș: am spus mai devreme că marșurile necesită aprobări suplimentare din partea autorităților locale, deoarece implică modificarea temporară a circulației pe carosabil. Cum obții aceste avize? Cel mai sigur este să afli de la primărie sau de la persoane care au organizat un marș în localitatea ta, pentru că denumirile instituțiilor sau departamentelor responsabile diferă dintr-un loc în altul. Poți să cauți informații suplimentare pe site-ul primăriei și pe cel al Serviciului Rutier din subordinea Inspectoratului Județean de Poliție (Poliția Română). Pe pagina Serviciului Rutier poți afla ce documente e nevoie să depui pentru a obține avizul (de obicei, cererea se poate completa la oficiul de poliție și se depune alături de un acord/acorduri emise de administratorul/administratorii drumului public competent – acestea sunt departamente sau birouri subordonate primăriei).

Cum se află de protest? Social media și alte forme de diseminare

Pentru a atrage atenția asupra cauzei și a anunța potențialx participanx despre protest, e important să iei în calcul căile pe care le ai la dispoziție și publicul pe care vrei să-l chemi. În funcție de aceste lucruri, vei putea construi o strategie potrivită contextului în care te afli.

Diseminarea se poate face pe social media, dar și prin materiale printate și afișate în locuri vizibile pentru publicul țintă (de exemplu, spații publice, piețe, stații de transport public, unități de învățământ). Pentru promovarea protestului în spații private (localuri, spații comerciale, spații autonome, locuri de muncă etc.), adresează-te persoanei care

gestionează sau deține spațiul respectiv dacă știi că ar susține cauza (ai putea pune afișe/flyere și fără susținere, cu riscul de a fi date jos).

Unele căi online și offline sunt pentru a transmite un mesaj mai multor persoane deodată, dar nu neglija posibilitatea de a invita individual persoane la protest, prin viu grai sau printr-un mesaj/text privat. Funcționează de minune inclusiv către potențialii aliați – jurnaliști, profesori, fotografi etc. De regulă se folosesc mai multe metode combinate: online+offline, individuale+de masă.

Pe ce căi diseminăm informația?

a. Online

Prin social media

Platformele de social media sunt deținute de corporații IT, deci entități private care își impun propriile standarde și condiții de comunicare, mai stricte sau mai laxe, fără ca acestea să fie considerate din punct de vedere legal cenzură, nefiind realizată de structuri guvernamentale. Practic, este un tip de cenzură difuză și trebuie luată în calcul când folosim această unealtă. În plus, chiar dacă nu vorbim despre control guvernamental direct, majoritatea acestor corporații cooperează deseori, oficial și neoficial, cu guverne/organele de poliție/serviciile de informații și răspund cerințelor acestora și ale altor corporații cu influență, pentru a îngreuna diseminarea anumitor informații care critică aceste instituții și politicile lor sau pun la îndoială discursul dominant și legitimitatea instituțiilor publice sau private respective. Totuși, pe aceste rețele sociale ai potențial acces la ochii și atenția mai multor oameni, decât dacă te-ai limita la platforme de social media federative/alte unelte care nu sunt deținute de cele mai mari corporații globale.

Practic vorbind:

Diferite platforme promovează mai puternic diferite tipuri de conținut (grafic/video de scurtă durată/text). De exemplu, în România,

TikTok este printre cele mai folosite platforme pentru conținut audio-vizual, iar Instagram pentru conținut vizual. Twitch ca platformă de streaming este mult mai interactivă cu o comunitate ce poate reacționa live decât, spre exemplu, Youtube. Atenție și la faptul că anumite platforme sunt folosite mai des de generații specifice: dacă Facebook este mai des folosit de oamenii 30+, Instagram și TikTok sunt mai populare pentru generațiile tinere. Nu uita și de posibilitatea de a folosi Snapchat sau WhatsApp! Dacă vă adresați unui public mai variat, este important să folosiți, pe cât posibil, mai multe platforme, cu conținut ajustat publicului corespunzător.

Ce am observat noi că funcționează:

- ☆ O grafică bună poate atrage atenția, dar trebuie să fie lizibil textul de la o primă vedere rapidă, mai exact: locul, data, ora și titlul protestului trebuie menționate explicit;
- ☆ Poate ajuta ca materialele de promovare să fie scrise și distribuite în mai multe limbi, mai ales dacă protestul vizează o problemă internațională (spre ex. cauza palestiniană – materiale în română, engleză, arabă);
- ☆ Este bine de anunțat protestul cu cel puțin 2 săptămâni înainte prin mai multe postări cu un format ușor variabil (pot conține revendicările, traseul marșului/locul adunării pe hartă, anunțuri privind siguranța la protest, reels cu „de ce e important protestul”, postări „collabs” cu diferite entități/colective organizatoare etc.);
- ☆ Pe Facebook se poate face eveniment, pe Instagram se poate activa opțiunea de a da reminder și se poate posta în colaborare cu alte pagini;
- ☆ Dacă persoane publice distribuie postarea sau fac un apel de participare la protest, va ajunge la mai multă lume. Pentru a se întâmpla asta, uneori organizatorx s-au ocupat să le scrie unor persoane

cu mai multă vizibilitate pe social media și să le roage să distribuie protestul – cu condiția de a ne adresa preferabil persoanelor care au valori similare, pentru a evita orice incongruență și descurajare a publicului de a se alătura.

Prin e-mail:

- ☆ Comunicat de presă. Aici e nevoie de o listă de contacte de presă. Dacă nu aveți una, contactați organizațiile tovărășești și cereți-le listele lor. Nu e nevoie să dublați o muncă deja făcută. Ideal aceste liste conțin atât contacte directe ale unor persoane anume, cât și adresele de redacție. Ideal, comunicatul se trimite de două ori: cu aproximativ o săptămână înainte și în ajunul evenimentului. Un comunicat de presă trebuie să conțină informațiile clare: de ce/pentru ce se protestează, o enumerare scurtă a revendicărilor principale, data, locul, cine organizează și un email/număr de telefon de contact. Aici e de reținut că uneori presa întreabă la primărie despre următoarele proteste/ manifestații, așadar uneori declararea manifestației la primărie poate fi în avantajul nostru. NOTĂ: Nu fiți dezamăgiți dacă îi chemați și insistați și tot nu vine nimeni! Continuăm până când ne facem vocile auzite!
- ☆ Invitație către colaboratori din rețeaua activistă extinsă, dacă există și dacă este o cauză cu care se pot solidariza. În această invitație trasezi legătura între cauzele pentru care militați. E util de anexat comunicatul de presă.
- ☆ Invitație către sindicate, organizații studențești, asociații profesionale sau ONG-uri dacă e cazul, la fel trăsând legătura între cauze. E util de anexat comunicatul de presă.
- ☆ E-mail/private message: invitație la protest și rugămintă/sugestie către persoane publice/semi-publice pe internet să promoveze protestul propriului public.

b. Offline – între limite legale și diseminarea clandestină

- ☆ Postere, flyere – în funcție de buget. Ajută dacă vă găsiți o tipografie/printer shop la care să mergeți mai des, unde e și mai ieftin, și în timp să se facă o legătură cu x magazin. Sau dacă lucrează cineva dintre voi undeva unde există o imprimantă. În funcție de cât de subversiv este mesajul protestului și de cât de mult vreți să vă expuneți, se pot printa și acasă la tovarășx cu imprimantă.
- ☆ Postere: de preferat A3 (și A4 sunt ok), color, afișate în locuri ușor vizibile (grijă la Legea nr. 185/2013 referitoare la afișajul neautorizat în spațiul public). Se mai pot afișa în locuri amenajate pt acest scop, de exemplu avizierul facultății, panouri pentru afișe etc.

Posterele și flyerele sunt foarte utile de plasat în spații unde știți că vin regulat oameni potențial interesați de tema voastră: baruri, cafenele, cluburi, teatre, magazine etc. Toate acestea sunt spații private și dacă persoanele care gestionează spațiile sunt de acord să le afișați, pot fi extrem de eficiente.

- ☆ Stenciluri și alte intervenții similare.

Câteva sfaturi legate de lipirea posterelor

Este perfect în regulă să vă simțiți anxioși, mai ales dacă nu ați mai făcut asta înainte. Puteți începe prin a găsi câțiva prieteni care să vă însoțească. Este recomandat să nu fiți, totuși, un grup foarte mare (mai mult de 4 persoane) ca să nu atrageți atenția asupra voastră. Tot în ideea asta, îmbrăcați-vă cât mai neutru. Puteți purta și o șapcă/fular/ceva care să vă acopere fața de eventualele camere de supraveghere.

De ce aveți nevoie concret: borcan/gălețușă cu *wheatpaste* (materialul cu care veți lipi – a se vedea rețeta mai jos), o pensulă lată (cel mai

rapid funcționează cu un trafalet), eventual un *tote bag* unde să țineți afișele pentru a putea fi scoase cât mai rapid.

În timpul lipirii propriu-zise, pe lângă cele două persoane care vor face asta, este recomandat să mai existe cel puțin o persoană care se uită în jur după poliție/alte persoane care ar putea deranja acțiunea.

Unde lipiți: pe ziduri/ stâlpi/ locuri publice. Încercați să evitați locurile unde ar putea fi puși să curețe agenții de la salubritate, precum tomberoane sau stații de bus (unde oricum fapta este agravantă din punct de vedere legal).

ATENȚIE!

În multe orașe, lipirea posterelor în spații publice este de fapt o afacere informală. Dacă nu aranjați cu respectiva afacere, posterele s-ar putea să vă dispară în mai puțin de o zi. Așa că cel mai bine, întrebați prin cartier sau faceți un mic test: puneți câteva postere pe 2-3 străzi și așteptați o zi, două.

Rețetă wheatpaste: se prepară cu câteva ore înainte de acțiunea de lipit, căci e nevoie să se răcească. Se pregătește prin combinarea unei părți de făină cu patru părți de apă într-o oală – pentru a nu se forma cocloașe, puteți inițial să puneți la fiert trei părți de apă și să amestecați separat o parte făină cu o parte apă, apoi să adăugați în oală amestecul acesta. Puteți adăuga și o linguriță de sare, care va face lipiciul să reziste la frig și să nu înghețe când îl aplicați pe afiș. Fierbeți și amestecați constant pentru a evita formarea cocloașelor. E bine de știut și că se va mai îngroșa când se răcește, deci puteți să lăsați consistența mai „subțire”.

Câteva sfaturi legate de împărțirea flyerelor

Este recomandat să faceți asta într-un spațiu public, integrându-vă pur și simplu în mulțime și abordând trecătorii. Probabil nu veți avea timp să povestiți pe larg sau nu vor fi neapărat interesatx, așa că pregătiți-vă un mesaj care să poată fi încapsulat într-o frază scurtă. Spre exemplu, când

împărțeam flyere pentru protestele pro-Palestina, apucam să spunem doar: „salut, protest pentru Palestina, dacă te interesează.” Altfel, ele pot fi puse în scări de bloc, în holul facultății, în centrul orașului etc.

Există cafenele, baruri, etc. unde merge lumea care ar putea fi interesată de temă și dacă patronii sunt mai OK, se pot lăsa fluturași la o masă sau împărți pe la cine stă la mese.

Nu uita de diseminarea prin viu grai în contextele unde nu poți afișa postere, dacă e vorba de un protest spontan sau dacă e vorba de un protest mai mic, foarte nișat.

Invită-ți prietenii, colegii de muncă, rudele care ar rezona cu cauza:

- ☆ Dacă i-ai invitat în urmă cu mai mult timp, adu-le aminte cu 2-3 zile înainte.
- ☆ La oamenii invitați prin email, inclusiv contactele de presă: scrie-le sau sună-i cu 2-3 zile înainte.

Cum ne împărțim responsabilitățile? Despre „munca invizibilă”

Organizarea unui protest presupune responsabilizare și stabilire a unor sarcini. Dacă comunicarea nu este îndeajuns de clară, se poate ajunge la ceea ce numim „muncă invizibilă”. Aceasta constă în sarcini-detalii nenumite și neatribuite unei persoane, legate de punerea în practică a organizării și celor necesare ei.

De exemplu:

- ☆ vrei să scandați la portavoce, dar tipul de baterii necesare nu se vinde în orice magazin. **Munca invizibilă:** cineva o să trebuiască să anticipeze acest aspect sau să aibă disponibilitate de a gestiona rapid această descoperire pe loc, să facă un drum special pentru achiziția acestora și uneori să scoată bani din buzunar dacă nu s-a

făcut o colectă în sensul acesta; sau portavocea pe care vă bazați pentru ziua protestului se dovedește a fi stricată și trebuie găsită rapid o altă soluție.

- ☆ vreți să faceți pancarte împreună și să vă întâlniți de câteva ori înainte de protest pentru a repeta un moment artistic, iar pentru asta trebuie găsit un spațiu care să fie pus la dispoziție gratuit sau la un cost mic. **Munca invizibilă:** cineva o să trebuiască să pună la dispoziție spațiul sau să își folosească relațiile personale în acest sens, să programeze repetițiile sau ziua și ora de făcut pancarte, să se asigure că oamenii știu unde și când să vină, că au recuzita și materialele necesare, iar costurile folosinței spațiului (căldură, curent, apă etc.) de multe ori nici nu sunt luate în considerare;
- ☆ Prezența la întâlniri și implicarea activă. De multe ori, persoanele care vor fi cel mai prezente la întâlnirile de organizare vor fi și cele însărcinate cu **munca invizibilă** de a anunța grupul în legătură cu ultimele elemente apărute, dar și responsabilizate cu evoluția ultimelor decizii/acțiuni, luate/făcute sub necesitatea de a mișca cât mai repede organizarea protestului. Acest lucru se întâmplă cu precădere atunci când responsabilitățile nu sunt clar delimitate și împărțite individual și colectiv și când nu se stabilesc clar formele în care se vor lua deciziile (din nou, la nivel individual și colectiv, în funcție și de importanța lor, dar și de responsabilitățile deja asumate de fiecare).

Sunt multe exemple care se pot da, pentru că sunt multe situații neprevăzute sau greu de anticipat la prima adunare publică organizată. Sarcinile organizatorice pot apărea pe nepusă masă, contracronometru, necesitând decizii și acțiuni rapide. Acestea pot fi multe, mai ales în ultimele clipe dinaintea protestului, și pot apărea din senin, de obicei pe umerii celor câtorva persoane care au fost mai implicate și ale căror contacte circulă mai mult. Protestul se întâmplă, totuși, pentru că sunt persoane care găsesc soluții, își epuizează propriile resurse, și nu de puține

ori cu mult consum emoțional, adesea fără ca acest lucru să fie observat de celelalte organizatoare.

Facem această mențiune pentru că o muncă neobservată și neapreciată poate să dea naștere unor conflicte interne care de multe ori ajung să lucreze împotriva coagulării grupului și chiar să dezbinе organizatorx și să descurajeze noii venițx. Organizarea de proteste relevă, așadar, necesitatea stabilirii unor responsabilități clare ale persoanelor implicate, cât și a felului în care luăm decizii în cadrul acestor responsabilități: *Cine ce face? Cine ce decide? Ce decizii trebuie luate strict în grup și ce decizii pot fi luate individual, la nivelul responsabilităților asumate? Cum gestionăm urgențele și sarcinile care pot apărea pe nepusă masă și eventual aleatoriu pe umerii cuiva? Cum recunoaștem munca făcută de fiecare și cum ne asumăm responsabilitatea sarcinilor?*

De multe ori, putem ezita în a clarifica aceste aspecte, mai ales atunci când nu vrem să reproducem linii ierarhice în organizare. Din păcate, însă, în lipsa acestor discuții și asumări de responsabilități, efectul este unul contrar principiilor noastre de orizontalitate: se conturează structuri ierarhice informale și se dezvoltă procese emoționale circulare care vor lucra în detrimentul organizării, în care o parte din persoane se simt copleșite, acumulează frustrări, iar altele se vor retrage și se vor degreva de responsabilități, în ciuda dorinței de a se implica, ceea ce va realimenta ciclul.

Este important să avem aceste discuții și să prioritizăm pe cât posibil și forme de comunicare constantă despre cum ne simțim și ce capacități avem, realist. Ideal ar fi ca pentru fiecare sarcină/rol necesar organizării să se atribuie pe cât posibil persoane diferite. Astfel, se poate observa, pe de o parte, dacă cineva are prea multe sarcini sau, pe de altă parte, dacă prea multe persoane spun că nu au capacitate. Ar fi bine să se verifice pe parcurs cât de încărcată este fiecare persoană, dar și să existe posibilitatea reală de a amâna protestul, din lipsă de capacitate.

Trebuie să valorăm incredibilul efort pe care îl implică organizarea unui protest și munca din spate, cu toate implicațiile ei într-un

context de multe ori neprietenos temelor pe care le abordăm, cu multă rezistență, obstacole, cu multă urgență și puține resurse, și cu multe valențe emoționale încărcate. Toate se traduc și se transformă în muncă suplimentară și, din păcate, de multe ori, invizibilă.

DESPRE ÎMPĂRȚIREA SARCINILOR, 2012-2017, CLUJ

În general, a existat pentru o lungă perioadă o practică care s-a cam pierdut (la nivel general, că unele grupuri își păstrează practicile învățate mai demult). Există o ordine a lucrurilor atunci când era vorba de organizare, în care se stabilea cine ce face, când și cum, și multe din aceste lucruri erau scrise pe o tablă sau pe coli imense de hârtie lipite pe perete. Structura era pregătită din timp, iar după ce se stabileau task-urile, acestea erau trecute pe hârtie de asemenea, urmând ca cine își va asuma ceva să-și spună numele și să apară pe lista aceea (alături de întreaga minută care urma să fie urcată pe platforma care se folosea la momentul acela, probabil un sistem de mailing-list intern). Există și un soi de regulă, de cerință, că dacă cineva nu mai putea face X sau Y lucru, să anunțe de îndată așa încât altcineva să poată prelua această sarcină — și să nu ne trezim că nu avem baterii sau portavoce sau chiar fluturașii care urmau să fie împărțiți la acțiune!

Desigur, ceva ce vreau să subliniez cu scrisul pe coli mari, vizibile pentru toată lumea, este că atunci când apărea același nume la mai multe task-uri, pentru că nu se oferise altcineva, se putea cere ca, totuși, cineva (sau mai multă lume în grup) să se motiveze și să se responsabilizeze și să preia măcar câteva din sarcinile poate mai ușoare pe care le avea persoana în cauză. Așa se putea crea condiția ca cine avea tendința de a-și lua mai multe sarcini și de a se supra-munci să nu ajungă să le facă chiar pe toate! Și o ocazie bună ca cine era mai anxios sau mai nou în grup să poată să facă lucruri, să participe mai activ, dar cu munci mai ușoare.

Recomandări:

- 1 Vă încurajăm să vă comunicați nevoile și să le ascultați pe ale celorlalți, încă de la începutul organizării, apoi într-un proces permanent de comunicare. Dacă apar emoții negative puternice și reacții abuzive (violență verbală, glume răutăcioase etc.), vă încurajăm să le tratați ferm, dar cu blândețe; astfel, sunt mai multe șanse să descoperiți motivul real din spatele acestora și să ajungeți la un numitor comun.
- 2 Stabiliți împreună sarcini concrete și desemnați persoane responsabile pentru ducerea lor la bun sfârșit. Țineți cont de impactul deciziilor individuale asupra colectivului și asupra scopurilor stabilite colectiv. Recomandăm un proces de luat decizii bazat pe discutarea problemelor, preferabil în cadrul întâlnirilor pentru a putea integra mai multe nuanțe, urmată de vot democratic sau consens, astfel încât grupul să acționeze consolidat și coerent în direcția pe care o alegeți împreună (dezbateri internă + unitate exterioară). În funcție de importanța deciziilor, se pot stabili procese decizionale specifice – spre exemplu, siguranța participanților/organizatorilor poate fi considerată o temă care să necesite consens total și nu doar o majoritate. Totodată, dacă vă împărțiți în echipe mai mici responsabile de anumite sarcini, e loc pentru flexibilitate și o relativă autonomie, în baza încrederii acordate de către celelalte persoane implicate.

3
TIM
ROCKS
LUI

Susținere emoțională

În timpul protestului e important de știut că ocupăm spațiul cu un sens anume, iar oamenii care sunt solidari cauzei sau chiar trecătorii curioși vor rămâne să ne asculte.

În timpul discursului pe care vrei să îl ții, nu îți tăia din gânduri și nu-ți fragmenta mesajul ca să termini repede protestul/activitatea culturală! Poți citi de pe foi sau din telefon dacă te ajută, emoțiile sunt absolut normale și uneori ne ajută să subliniem furia sau curajul pe care le căpătăm împreună în stradă unde ne revendicăm drepturile. Poți menționa la microfon că ai emoții – acestea arată că nu ești asemenea unui politician sau profesional, ceea ce te face mult mai autentic și oamenii pot să rezoneze mult mai ușor cu tine.

Ajută dacă planificați din timp ordinea vorbitorilor, ordinea de recitat poezii, spus discursuri politice, manifeste revoluționare sau angoase personale, ca apoi să lăsați spațiu și celor din public să recepteze și proceseze mesajul, emoțiile, să simtă alături de voi sau chiar să intervină. Ajută mult și întâlniri anterioare protestului în care să scandați împreună sau să citiți discursurile și manifestul – contexte colective de genul ne pot da curajul să accesăm un spațiu de încredere și puterea vocilor noastre. Tot în cadrul acestor întâlniri, puteți testa portavocea sau microfonul pentru a vă asigura că le poziționați îndeajuns de aproape pentru a prelua sunetul.

În public e mereu cineva care îți e drag, dacă vrei să citești sau să zici ceva, uită-te la ei și vei prinde curaj.

Uneori vocea noastră poate să fie răgușită, să transmită emoție sau să alunece în timp ce spunem un discurs – se întâmplă, importantă e intenția și mesajul. Dacă emoțiile sunt copleșitoare, totuși, atunci când

vă vedeți în fața unei mulțimi de străini, ceea ce este perfect în regulă, puteți ruga pe altcineva să vă recite partea.

După ce termini partea ta de discurs, asigură-te că cex de lângă tine sunt okay, poate au nevoie de o îmbrățișare de încurajare.

Fiind proteste centrate pe probleme care ne afectează viața de zi cu zi, se pot încheia cu lacrimi (de tristețe, de bucurie, pentru că ești auzit și nu mai ești singur care simte asta).

Desfășurător și improvizații

Un desfășurător de protest sau activitate e mereu acolo să ne ajute să ne coordonăm sau să avem o anumită siguranță personală de a ști ce urmează, tocmai de aceea e util de găsit în program și spațiu de răgaz. O astfel de pauză poate însemna fie un element de surpriză, fie a te conecta cu și a simți ce simte publicul.

Pe cât posibil, respectați desfășurătorul planificat în timpul pregătirilor. Amintiți-vă, totodată, că pot să apară situații neprevăzute sau dificultăți pentru care aveți nevoie și de planuri de back-up (spre exemplu, v-ați hotărât să aveți boxă și microfon, dar luați oricum și o portavoce la voi, cu baterii de rezervă, în caz că apar probleme tehnice).

În medie, o astfel de activitate poate dura în jur de maxim o oră – o oră jumătate, dar nu e obligatoriu, sunt comemorări sau evenimente ce durează mai mult sau sunt proteste simbolice ce durează o jumătate de oră. Timpul e relativ, uneori protestul se încheie mai repede decât ne-am fi așteptat. Alteori, scandările continuă până obosim sau răgușim împreună.

Dacă lucrurile merg mai repede decât vă așteptați sau există pauze mai lungi între momentele programate, puteți profita de moment pentru a scanda și a face gălăgie. E util să existe câteva persoane din organizare cu portavoci care să mențină energia colectivă.

Dacă a fost estimat mai mult timp decât e necesar, se pot repeta momente artistice, cântece sau se pot invita și alte persoane să ia cuvântul (dacă sunt persoane pe care nu le cunoști, e bine să te informezi înainte despre mesajul lor și concordanța cu scopul). De multe ori, nu cunoaștem persoanele care se oferă spontan să vorbească la microfon și se poate întâmpla ca acestea să dorească să deturneze adunarea sau pur și simplu au alte mesaje de transmis decât voi. În aceste condiții, e important să fiți vigilenți: o persoană poate fi responsabilă pentru a vorbi cu persoanele care își exprimă intenția de a spune ceva la microfon. Alternativ, puteți decide de la bun început că nu primiți intervenții spontane sau puteți alege să dați microfonul/portavocea numai persoanelor în care aveți încredere. În cazul în care, totuși, cineva face rost de microfon înainte să realizați că intenția lor nu se potrivește cu scopul protestului vostru, puteți să-i întrerupeți discursul într-un mod care să nu escaladeze conflictul (opriți boxa dacă există, faceți zgomot în timp ce vorbește, găsiți un pretext de a întrerupe și recuperați microfonul/portavocea). Dacă persoana respectivă devine violentă verbal sau fizic, puteți semnală acest lucru jandarmilor și solicita îndepărtarea persoanei din perimetrul desfășurării adunării.

Dacă a fost estimat prea puțin timp, e important să ții cont că se pot da amenzi după ora estimată inițial. Poți limita timpul la microfon și frecvența scandărilor.

Nu e o problemă să improvizezi, atâta timp cât asiguri unitatea mesajului și nu lași persoane rău intenționate să te deturneze de la scop.

RISCURI ȘI LIMITE

Este vital să avem niște mecanisme pe care le implementăm ca să avem grijă unx de altx. Adaptați măsurile voastre de siguranță astfel încât să răspundă nevoilor voastre la acțiunea respectivă, pentru că fiecare acțiune e diferită. Altfel, chiar dacă avem cele mai

bune intenții, e posibil ca persoane din grup să fie puse în pericol, să rămână pe dinafară sau să nu se simtă în siguranță. Înainte de orice, discutați, în primul rând, despre riscurile pe care le implică acțiunea și riscurile pe care și le poate asuma fiecare persoană. E de ajutor să vă imaginați niște scenarii, de la cel mai „bun” la cel mai „rău”. Se întâmplă situația X, ce facem? Ca să simțim că acțiunea și-a îndeplinit scopul, avem nevoie să se întâmple Y. Ce facem dacă nu se întâmplă asta?

Trebuie să vă asigurați că fiecare persoană din grup își poate exprima nevoile de siguranță și limitele personale într-un mod deschis și onest. Fiecare are limite diferite, fiecare se simte mai mult sau mai puțin confortabil în anumite situații, fiecare suntem în situații de viață diferite. Bun, și dacă fiecare are limite diferite, cum se decide limita grupului, limita în acțiune colectivă? Din perspectiva mea, limita grupului este „cea mai” inferioară limită personală – adică, în general, vom adopta strategia care implică cele mai puține riscuri, pentru a ne asigura că persoana care își poate asuma cele mai puține riscuri este în siguranță pe parcursul acțiunii. Așa vom decide cum improvizăm, când rămânem și când e timpul să ne retragem de la o acțiune. Bineînțeles, acest *framework* poate fi adaptat (unele persoane pot să nu fie prezente fizic la acțiune sau pot prelua alte task-uri care nu implică prezența lor acolo), dar este important să existe comunicare și transparență în ceea ce privește acest lucru.

Întotdeauna veți improviza sub o formă sau alta, dar trebuie să vă asigurați că nu încălcați limitele celorlalte persoane și că nu le puneți în pericol. Personal, experiența care m-a rănit cel mai mult la un protest a fost când am alertat grupul că mai multe persoane eram într-o situație periculoasă și că era posibil ca situația să devină și mai periculoasă pentru toată lumea. În acel moment, am calculat că riscurile la care ne expuneam depășeau cu mult ce puteam câștiga de la acea acțiune. Acțiunea nu-și mai putea îndeplini scopul (contextul era de asemenea natură), iar să rămânem acolo venea cu niște

consecințe care se puteau extinde dincolo de momentul acțiunii. Am zis „plecăm”, iar răspunsul pe care l-am primit a fost să plec singură, că celelalte persoane nu se simt în pericol (nici nu mai pomenim că, în general, nu e recomandat să pleci singură de la un protest: pot să te abordeze contramanifestanți sau forțele de dezordine). M-a făcut să mă simt rănită, frustrată și singură și mi-a luat mult timp să reclădesc încrederea în persoanele de lângă mine.

Nu există acțiune fără improvizație, rareori poți să aplici a /a *lettre* planul cu care-ai venit de-acasă. Din experiența mea, cele mai importante ingrediente pentru o acțiune care să protejeze siguranța participantilor sunt:

(1) discuția colectivă despre riscuri și limite;

(2) discuția despre scopul acțiunii — Ce vrem să obținem prin această acțiune? De ce avem nevoie ca să obținem asta? Când ne retragem? Când/cum decidem că am obținut ce ne doream, când/cum decidem că nu putem obține ce ne dorim?;

(3) discuția despre posibile scenarii.

Grija reciprocă e esențială, în mod special pentru crearea unei mișcări sustenabile. Discuția despre limite și riscuri trebuie să acompanieze orice acțiune. Chiar dacă lucrați deja de mult timp împreună, nu vă bazați pe faptul că limitele fiecăruia rămân aceleași. De asemenea, o discuție de *debrief* după o acțiune e mereu binevenită: e contextul în care fiecare persoană are spațiul necesar să spună dacă limitele sale au fost încălcate și să-și exprime sentimentele. Dacă asta s-a întâmplat, e nevoie de demararea unui proces prin care nevoile fiecăruia din grup sunt armonizate. E prea solicitant ca acest proces să aibă loc în timpul ședinței de debriefing, care se presupune că e „la cald”: exprimați-vă disponibilitatea pentru o întâlnire separată și începeți de-acolo.

Grijă radicală, că-i mai bună decât toate!

Roluri necesare în timpul protestului

- ☆ 1-2 persoane care comunică cu poliția, cu rol oficial de organizator (au numele pe foile depuse la primărie, dacă a fost depusă cererea). Este important ca pe lângă persoana care vorbește cu poliția, să mai fie prezentă cel puțin o persoană ca martorx;
- ☆ 1-2 gazdă/MC, ia cuvântul la microfon, introduce vorbitorx, anunță etapele/momentele cheie ale manifestației, dă tonul la scandări dacă nu face altcineva asta. Știe cine vor fi vorbitorii și ordinea în care vor vorbi;
- ☆ 2-9 vorbitorx, pregătesc un discurs/lectură la microfon;
- ☆ 2-4 persoane responsabile cu recuzita (aduc/strâng pancartele și portavocea, distribuie flyere) ;
- ☆ 1-2 fotografx;
- ☆ dacă este marș: 4-6 persoane care să meargă în față cu bannerul/ bannerele principal(e). De obicei, aceste persoane se pot găsi și la fața locului, dar ar putea să dureze, așa că poate să ajute să stabilizezi și asta dinainte + alte câteva persoane (depinde de estimările de participanți) care să propage scandările dintr-o parte înspre cealaltă a marșului. Pentru propagarea scandărilor, la marșurile mari, se pot folosi walkie-talkie-uri pentru coordonare între fața marșului, mijloc și spate, mai ales când se creează goluri sau cex din față merg prea repede.

Nu uita că un protest se poate face, totuși, și cu o singură persoană! Nu te descuraja dacă ești singurx. Orice act de protest este valoros fiindcă demonstrează rezistență față de o situație injustă! În Tokyo, de exemplu, este această persoană care stă cu o pancartă pentru Palestina și protestează singurx în fața ambasadei Israelului¹⁴ etc.

14. Middle Eastern Monitor. „One Japanese man’s weekly Gaza protests at Israeli embassy” 2024. <https://www.middleeastmonitor.com/20241017-one-japanese-mans-weekly-gaza-protests-at-israeli-embassy/>

Roluri opționale (de dorit) în timpul protestului

- ☆ 1-4 persoane desemnate pt comunicat cu presa la fața locului (în funcție de resursele umane disponibile)
- ☆ 4-6 personal de siguranță: monitorizează desfășurarea adunării, interacțiunile participanților cu poliția, alte riscuri (infiltrare, supraveghere etc). În funcție de **risc**ul și **dimensiunea** protestului, aceste roluri pot deveni mai degrabă necesare decât opționale! Este recomandat ca aceste persoane să poarte o banderolă roșie sau o vestă reflectorizantă pentru a fi ușor de recunoscut de către participanți.
- ☆ 1-2 pază la microfon monitorizează cine preia microfonul. Știe cine vor fi vorbitorii și ordinea. Rol de sprijin pentru gazdă. Dacă o persoană necunoscută încearcă să ia microfonul, o abordează/distrage/oprește.
- ☆ 1-4 persoane care dau tonul la scandări
- ☆ 2-8 echipă percuție dacă este cazul
- ☆ 2-4 persoane responsabile de apă/ ceai, prim-ajutor
- ☆ 1-2 persoane care să filmeze momentele importante

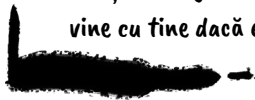
GRİJA RECİPROCĂ LA PROTESTE ȘI BUDDY SYSTEM:

La orice acțiune de protest, grija reciprocă este un principiu de bază. Fiecărui principiu de organizare trebuie să i se asocieze un mecanism: o acțiune practică prin care ne asigurăm că acesta nu rămâne doar la nivel abstract.

Unul dintre mecanismele pe care le puteți pune în practică la proteste este un *buddy system*. *Buddy system* înseamnă, practic, că grupul e subîmpărțit în grupuri de câte doi: fiecare persoană are un

tovarășx alături pe toată durata acțiunii. Tovarășx de lângă tine se asigură că ești în siguranță în timpul protestului: stă lângă tine și se asigură periodic că ești în regulă, e acolo lângă tine dacă te simți copleșitx, e gata să te ajute să te retragi din mulțime dacă nu te simți bine și, cel mai important, e lângă tine dacă ești extras din mulțime de către poliție/jandarmerie sau dacă ești pusă în pericol de un alt participantx la protest. Este extrem de important, atenție!, extrem de important ca acest *buddy system* să fie explicit. Adică, înainte de acțiune, te duci la un tovarășx și o întrebi dacă vrea să fie *buddy*-ul tău și tu *buddy*-ul ei. În același timp, te asiguri că și celelalte persoane de lângă tine au un *buddy*. În teorie, cu totx suntem buddies unx pentru altx, suntem alături unx de altx, stăm grupați: acesta este primul pas. În practică, însă, e nevoie de un mecanism explicit și practic pe care îl cunoaște toată lumea și care poate fi implementat.

În mod special la protestele mai mari, lucrurile pot să fie copleșitoare: ești înghesuită într-o mulțime mare de oameni, se scandează, e gălăgie. Nu poți să fii cu ochii pe toți prietenx tăi – unii sunt în spate, alții în față, oamenii au bannere și steaguri și câmpul tău vizual e foarte redus, de aceea, ne împărțim în grupuri de câte două care au grijă una de alta. Altfel, se poate ca o persoană să fie pusă în pericol și niciuna dintre participantxle la protest să nu fie acolo, să nu vadă ce se întâmplă. Tactica poliției este să te extragă din mulțime dacă vor să te ia la întrebări și să te intimideze, ca să nu aibă martori (e mai ușor să sperii pe cineva când e singurx). Ei vor face asta foarte rapid și fără să atragă atenția. Tovarășx tău vede că ești înconjurat de poliție, alertează celelalte persoane din grup, vine cu tine dacă ești extras.

Animare: percuție, scandare și cântece

- ☆ Înainte de protest se pot face repetiții pentru scandări, percuție și cântece. La multe dintre protestele noastre am fost însoțitx de Rhythms of Resistance, al căror rol e foarte important, acest grup venind cu tobele/percuția și susținând energia întregului protest, mai ales dacă este unul de durată.
- ☆ Înainte de protest se pot posta pe social media/flyere/distribui scandările, pentru a fi publicul familiarizat cu ele – vezi secțiunea anterioară!
- ☆ Este important ca fiecare scandare să fie strigată de cel puțin 4-5 ori, ca să poată fi auzită și preluată de participanți.
- ☆ Util, dar nu necesar: pentru sincronizarea strigărilor în timpul marșurilor de +100 pers, persoanele responsabile (care dau tonul prin portavoce/boxă cu microfon) pot să folosească telefon/walkie talkie.

EXEMPLU

Am distribuit multe chei de hârtie la un protest de comemorare a Nakbei și i-am pus pe oameni să le țină în mână și să țină 5 minute liniște. Alt exemplu: am confecționat plăci de „zid” din carton și moment simbolic de doborât „zidul”.

Marșul

Dacă protestul este urmat și de un marș, aveți nevoie să planificați în concordanță, lăsând eventual o perioadă mai scurtă pentru partea de discursuri, pentru a vă putea încadra în timp.

În timpul marșului, câțiva jandarmi vor merge în față și în laterale și vor dirija circulația. În față este recomandat, pentru mai multă vizibilitate, să meargă și persoanele care țin bannerul/ele și să meargă **încet** (pentru a seta un ritm accesibil pentru totx participantx). Dacă jandarmii vor încerca să grăbească protestul, putem să argumentăm că avem nevoie să mergem încet pentru a ține grupul compact.

ATENȚIE!

În fața bannerului principal să nu fie nimeni în timpul marșului, ca să fie vizibil mesajul.

Pentru a se auzi scandările pe toată lungimea cordonului, ar fi bine să existe câteva persoane cu portavoci răspândite uniform (cineva mai în față, cineva mai în spate, spre exemplu) care să propage scandările și să poată fi preluate de restul participantxlor. Este importantă și aici susținerea colectivă: ajută ca persoana cu portavoce să fie însoțită de încă o persoană, care să fie gata să preia acest rol, în caz că obosește/ răgușește/ marșul durează mai mult etc. Pe noi ne-a ajutat să împărțim câtorva participantx lista de scandări printată și să repetăm fiecare scandare de mai multe ori la portavoce, pentru a putea fi înțelese și preluate de ceilaltx.

Pentru că marșul presupune mai multă interacțiune cu publicul larg, puteți primi diverse comentarii din partea oamenilor din jur sau puteți fi claxonatx de mașinile care circulă în sensul opus (uneori asta poate fi și o formă de susținere). Este recomandat să nu le răspundeți și să continuați să protestați pașnic. Pentru siguranța voastră, încercați să nu intrați pe banda pe care circulă mașini și nu alergați pe lângă coloană.

În timpul marșului se pot alătura persoane simpatizante sau participantx care au venit târziu, dar se poate întâmpla să se alature și persoane ostile. Evaluați acest risc și cât de atentx trebuie să fiți la acest aspect în funcție de subiectul protestului și contextul politic local și global.

Despre siguranță, contra-manifestanți și poliție

Despre poliție în contextul statului burghez

Poliția¹⁵ este o extensie a intereselor primăriei și, inevitabil, a capitalului și a proprietății private, așa că va fi mereu prezentă la evenimente de tip activitate culturală, protest sau manifestație artistică în spațiul public. Din punct de vedere legal, prezența lor e justificată prin datoria de a

15. Poliția și jandarmeria sunt instituții diferite în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Poliția e cea care poate emite amenzi, iar jandarmeria e cea care, în cadrul protestului, stă de pază, pune gardulețe, te ia pe sus etc.

„proteja” participanții care își exercită dreptul liber la expresie sau intervenție în cazul escaladărilor. Instituțiile statului au rolul de „a garanta exercitarea drepturilor democratice”, însă noi, cex ce scriem această zină, ne rezervăm dreptul de a chestiona acest rol. Majoritatea avem experiența personală sau am observat felul în care poliția, ca forță și instituție, intimidează prin prezența fizică și simbolică, cenzurează anumite pancarte sau chiar intervine direct pentru a opri protestul. Paradigmele și convingerile noastre politice sunt împotriva acestor abuzuri de putere și acestor comportamente represive. Jandarmeria face poze/filmări participanților și păstrează dovezi cu privire la ce se întâmplă în aria de protest. Uneori, chiar și cu toate regulile respectate, tot se vor găsi varii motive de a exercita forță și control. Fiți atenți și aveți grijă în special de prietenii ce fac parte din grupuri minoritare pentru că, dacă apare un conflict cu poliția, ei vor fi primii țintiți.

Poliția nu e pe picior de egalitate cu noi sau în aceeași tabără cu noi, e un organ represiv, iar buna noastră cooperare cu ei trebuie să se desfășoare strict pentru a ne avantaja strategic și pentru a nu ne supune unor riscuri inutile. Ne putem folosi de cadrul legal al democrațiilor liberale până într-un punct, dar în momentul în care deranjăm destul prin discurs/număr, jandarmeria va inventa motive pentru represiune și intimidare chiar și atunci când noi respectăm toate regulile întocmai.

Dacă pentru 8 martie jandarmeria o ia mai ușor, fiind un moment de comemorare a „femeilor”, „mamei” etc., dacă, fiind persoane din etnia majoritară, suntem mai protejați, trebuie să avem în vedere că lucrurile nu stau întotdeauna așa pentru minorități. Spre exemplu, în cadrul protestelor pentru Palestina, fiind o chestiune sensibilă geopolitic și mult reprimată, au fost mai multe reguli aplicate apriori, justificate prin „grad de risc ridicat”, și s-a făcut *racial profiling*, luând în vizor mai ales bărbați tineri, dar nu numai.

GRIJĂ RECIPROCĂ ÎN INTERACȚIUNILE CU FORȚELE DE (DEZ)ORDINE

Când aveți de-a face cu poliția, regula cea mai importantă este: nu lăsa pe nimeni singur. Niciodată. Dacă vezi că cineva este targetat de poliție, alertează persoanele din jurul tău în măsura în care poți. Dacă nu, te duci după persoana care a fost extrasă. Este înfricoșător să ai de-a face cu poliția, știu. Dar, de cele mai multe ori, simplul fapt că ești acolo în calitate de martor, chiar dacă nu spui nimic, face o mare diferență. E posibil ca poliția să-ți spună să te retragi, că nu ai voie să stai acolo când legitimează/percheziționează pe cineva: astea sunt minciuni. Poți să fii acolo în calitate de martor, poți să filmezi, poți să-l sprijini pe tovarășul tău când este chestionat. Poți să stai acolo doar să te uiți, să filmezi, să te iei la harță cu ei dacă e nevoie. În general, cred că e bine ca tactica ta de interacțiune cu poliția, în orice poziție te-ai afla (martor sau persoană targetată), să fie graduală: începe prin a fi politicoasă, calm, arată că ești de bună-credință. *It's disgusting, I know: we all hate cops, always and forever*, dar trebuie să fim strategici în felul în care interacționăm cu poliția.

Fii mereu conștientă de contextul în care te afli și de ce se petrece în jurul tău, adaptează-ți strategia în funcție de situația cu care te confrunți (asta mi se pare vital, nu doar când vine vorba de poliție, ci în majoritatea situațiilor; așa îți dai seama când și cum poți improviza, pentru că socoteala de la ședința de orga rareori e aceeași cu cea de la protest — uneori vei fi nevoită să renunți la un discurs, la o scandare, să schimbi părți dintr-o acțiune. Nu fiți rigizi, așteptați-vă că va fi nevoie de adaptare la situație).

Uneori, în fața unui abuz de putere din partea poliției, poți să raliezi alte persoane din jur care nu fac parte din grupul tău: dacă atragi atenția asupra situației, alte persoane pot să vină alături de voi și să protesteze împotriva acestei injustiții (o persoană e agresată de poliție, e dusă înspre dubă etc.) și să pună presiune pe poliție. Totuși, nu te baza întotdeauna pe persoanele din jur: e posibil să

nu existe niciun răspuns din partea lor. Ca să revin, e important să fii calculat și strategic în escaladarea interacțiunii tale cu poliția. Dacă începi de pe o poziție de escaladare, s-ar putea să îi pui pe cex de lângă tine în pericol și să avari cu totx de pierdut. Gândește-te că nu toată lumea poate să își asume aceleași riscuri ca tine.

Puteți avea una, două, trei (câte vreți) persoane din grup care gestionează interacțiunile cu poliția: persoane care au acest rol specific în timpul protestului. Astfel, când cineva e targetat de poliție, veți alerta cea persoană/cele persoane. Ideal, această persoană nu are alte roluri: sau, cel puțin, persoana care scandează, zice un discurs, ține un banner nu are și rolul de persoană care are interacțiune cu poliția.

NICIODATĂ SINGURX!

Timp de mai mulți ani am avut un principiu, pe care l-aș aplica și acuma de ar fi nevoie (și mi-a rămas instinctul de a-mi băga nasul când văd că cineva cunoscut a fost invitat de forțele de ordine după colț, la „o poveste”): dacă un tova era luat de către poliție și băgat în dubă, și era o persoană singură, intram și eu, automat, în dubă¹⁶. Principiul ăsta-l aveam încă din liceu, când ne mai lua poliția sau jandarmeria la secție doar pentru că eram punkiști și aveam totx principiul că orice ar fi, nu lăsăm pe nimeni singurx. Așa de mult țineam totx la principiul ăsta în liceu că țin minte cum la un moment dat, un prieten, fiind ultimul care voia să intre în dubă, a fost întrebat de jandarm că cu el care-i treaba. I-a spus că el e cu noi, că vine,

16. Din punct de vedere legal, doar avocatul poate însoți o persoană la secție, iar sistemul de buddy poate să nu funcționeze în această situație, depinzând foarte mult de persoana care e luată și de reacția autorităților. Spre exemplu, dacă este o persoană vulnerabilă sau despre care știi că nu s-ar descurca singurx în dubă cu poliția, poți spune „și eu am făcut același lucru ca tovarășx” pentru a merge împreună, dar asta nu garantează că te vor lua și pe tine. Dacă persoana căreia îi ești buddy este ok și se descurcă singură, poți merge să susții din fața secției. **Atenție, însă, la riscurile la care te expui când vrei să însoțești pe cineva la secție** – este foarte probabil să primești și tu o amendă.

că-i suntem prieteni, la care jandarmul i-a zis că nu mai are loc, să plece și să-și vadă de viață. În fine, ce voiam să zic cu principiul ăsta este că e foarte important să nu lași pe tova singurx. A fi singurx într-o mașină de poliție sau în duba jandarmilor cu niște unii care nu dau doi bani pe empatie sau înțelegere poate fi un pic cam nașpa. Așa că a fi doi sau trei tova, în același vehicul poate detensiona mult situația și crește moralul! Dintr-odată nu te mai simți singurx și tova vor ști în tot acel timp că mai au alți tova cu ex, chiar și când veți fi duși în camere diferite pentru percheziție sau interogări. Țin minte că, la un moment dat, eram trei într-o dubă și duba aștepta acceptul de a intra în unitate — trebuiau să primească confirmare că vin oameni care să ne ia în primire. Și așteptam deja de 10 minute, când unul dintre jandarmi, absolut revoltat, a început să ne ia la rost că „bă, voi tot faceți proteste și vă tot luăm cu duba! Mă, dar de ce tot protestați și parcă vă urcați voi în dubă direct!?”. Uite, de asta intrăm în dubă, ca să nu ne lăsăm tova singurx!

Despre sănătate și anonimitate

În ultimii ani s-a dovedit important și util să purtăm măști medicale în timpul protestelor și să încurajăm participantx să facă același lucru, din două motive:

- 1 multe afecțiuni respiratorii se transmit prin aer și riscul de contaminare și îmbolnăvire este mai mare cu cât sunt mai multe persoane adunate la un loc. Pentru siguranța persoanelor imunocompromise și a celor care locuiesc cu persoane imunocompromise, copii, sau vârstnici, dar și pentru siguranța proprie, e de preferat să purtăm măști în locuri aglomerate, deci inclusiv la proteste.
- 2 al doilea motiv ține de faptul că forțele de ordine și oricine altcineva pot filma și fotografia persoanele aflate la protest, fără ca acestea să știe sau să consimtă, iar camerele montate la intersecții pentru identificarea numerelor de înmatriculare și a vitezei

mașinilor au software-ul necesar pentru a identifica și fețe, chiar dacă nu sunt folosite în acest fel în prezent. De ce o mască și nu bandană? Pentru că masca are dublă utilizare și poți invoca motivul medical pentru a-ți proteja anonimitatea.

În același timp, dacă ești preocupatx de siguranța ta și de a nu fi ușor identificat de către forțele de ordine, masca nu este suficientă și este util să îți iei și alte măsuri de protecție, inclusiv online.

Ce să aduci la un protest:

- ☆ Apă sau termos cu ceai, îmbrăcăminte confortabilă și corespunzătoare vremii (fulare/mănuși dacă e frig, pelerine dacă plouă), papuci în care știi că poți sta comod mai multe ore, un snackbar pentru energie.
- ☆ Dacă ai la tine medicamente pe prescripție pentru sănătatea mentală, este recomandat să deții și rețeta, întrucât s-au făcut abuzuri ale poliției în trecut.
- ☆ Buletinul sau poză cu buletinul pe telefon – pot fi necesare dacă ți se cere să te legitimezi. Forțele de ordine pot să facă asta, chiar dacă nu ești organizatorx și doar participi la protest, iar dacă refuzi, există riscul să te ducă la secție, după cum s-a și întâmplat la unele proteste din trecut.

Ce să NU aduci la un protest:

- ☆ Nu aduce arme de orice fel, materiale explozive sau incendiare, substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant, dispozitive pentru șocuri electrice ori alte obiecte ce pot fi folosite pentru acțiuni violente sau de tulburare a desfășurării normale a acestora (spre exemplu, obiecte ascuțite, pile, forfecuțe, briceaguri, spray paralizant).
- ☆ Nu aduce și nu distribui băuturi alcoolice sau substanțe interzise la protest, nu consuma aceste substanțe înainte de protest.

- ☆ Dacă ai notițe de la organizare prin agende sau contacte scrise, ai grijă să nu le ai la tine, pentru a nu oferi informații ce pot fi folosite împotriva ta sau a persoanelor din organizare.

Despre contra-manifestanți

Sunt unele subiecte care au potențial mare de polarizare socială și în jurul cărora s-au format grupuri civice ce pot intra în conflict. De exemplu, în jurul dreptului la avort sau revendicărilor LGBTQAI+, s-au strâns grupuri civice ce intră în conflict cu comunitățile religioase conservatoare. În timpul unei adunări publice se întâmplă adesea să existe contra-manifestanți, care să încerce să saboteze protestul prin instigare la acte de violență și de tulburare a liniștii publice.

Fără a fi conspiraționist, uneori sunt infiltrate în protest persoane ce aparțin sau colaborează cu organele de ordine și au comportamente de violență fizică sau verbală, ce încurajează sau instigă alți participanți să adopte astfel de acte. De regulă acest lucru se întâmplă când adunarea publică aduce o critică puterii politice care coordonează în acel moment organele de ordine.

Care este interesul lor? Să destabilizeze protestul și chiar să îl scoată în afara legalității, prin încălcarea condiției de a manifesta pașnic. Organizatorii și participanții pot primi amenzi, aspect ce poate descuraja pe viitor organizarea de proteste și revendicarea drepturilor în stradă.

PROTESTELE ROȘIA MONTANA, 2012 & 2013

În 2012 și în 2013, au existat aceleași probleme cu contra-manifestanții. Atunci am încercat pe cât posibil să avem persoane cu rolul de a sta cu ochii în patru pe astfel de persoane care ar putea conduce demonstrația în alte zone decât cele dorite. Acele persoane erau flancate, fie se vorbea cu ele, fie erau scoase din mulțime.

În 2012, a avut loc și o discuție cu un reprezentant al ultrașilor și a fost făcută rapid o fișică despre protestarea în mod pașnic (venise

după incidentul incendierii unor tomberoane la Piața Unirii, fapt ce a atras mare paranoia din partea jandarmeriei) și mai mulți dintre noi, împreună cu unii ultrași, am împărțit pliantele celorlalți ultrași... (ca să vedem că inclusiv în rândul lor nu există omogenitate).

~ **Recomandări pentru organizatoarx:** Este indicat să desemnați câteva persoane din organizare pentru a survola adunarea publică. Acestea vor avea rolul de a identifica contra-manifestanțx și de a solicita autorităților să îndepărteze instigatorx sau persoanele cu comportamente anti-sociale și să mențină manifestarea pașnică. Este important de transmis la portavoce participantxlor că nu vor fi acceptate la protest comportamentele care incită la ură sau violență de orice tip și că orice problemă întâmpinată poate fi adresată către persoanele desemnate din rândul organizatorxlor.

~ **Recomandări pentru participantx:** Vă încurajăm să manifestați în cadrul protestului în grupuri de cel puțin 2-3 persoane, pentru a fi în siguranță și a vă proteja împotriva eventualelor acte de violență. Dacă ați venit singurx la protest, să nu vă fie teamă de a vă alătura unor grupuri deja formate, chiar sub acest pretext.

Vă încurajăm să vă mențineți calmul, să nu vă lăsați pradă emoțiilor și să nu răspundeți cu violență la acte de violență. Dacă cineva se comportă violent sau încearcă să vă instige pe voi sau cexlaltx la acte de tulburare a manifestării pașnice, anunțați organele de ordine sau organizatorx și solicitați îndepărtarea acelor persoane din protest.

LITURGHIE FEMINISTĂ, #MULTUMESCPENTRUFLORI, 8 MARTIE, BUCUREȘTI 2020

Pe 8 martie 2020, am manifestat împreună cu mai multe grupuri feministe în fața Catedralei Mântuirii Neamului pentru a trage un semnal de alarmă privind presiunea exercitată de Biserica Ortodoxă Română în spațiul public și politic, care blochează multe încercări de reformă pentru sănătatea reproducerii, accesul la avort sau predarea noțiunilor de educație sexuală în școli.

Imediat după ce am anunțat public evenimentul, am început să primim diferite mesaje de amenințare pe rețelele sociale, de la grupuri cu apartenență religioasă, de tipul Neam Unit. Pentru prima dată ne-am simțit cu adevărat expuse și am decis să transmitem o Notificare autorităților pentru a ne asigura că nu punem în pericol participanții. În timpul protestului au fost prezenți contra-manifestanți care au hărțuit atât organizatoarele, cât și participanții, încercând să tulbure cu mesaje misogine, urmărind și intimidând persoane după ieșirea din protest.

Vezi video: Europa Libera Romania. „Liturgia feministă de 8 Martie”, protest feminist față de BOR. 2020.

https://youtu.be/jnNq2FrRmQ4?si=gynil46_A6hiW4tT

Ce fac dacă iau amendă?

În primul rând să nu te sperii. Deseori, amenzile întocmite sunt **amenzi contravenționale**, adică sancțiuni financiare, care **nu au caracter penal**, încât să se regăsească în cazierul tău judiciar (ex. asemeni unei amenzi pe autobuz pentru necumpărarea unui bilet). Amenzile contravenționale pot fi plătite sau contestate în instanță, care va decide anularea amenzii sau transformarea ei în avertisment. De asemenea, o amendă plătită într-un termen de 15 zile de la primirea procesului-verbal sau amenzii prin poștă va fi redusă la jumătate. Plata la jumătate a amenzii

nu te împiedică să contești procesul-verbal, iar dacă vei reuși să anulezi amenda, suma plătită se scade din impozite și taxe. Poți cere și înlocuirea plății financiare cu muncă în folosul comunității.

Organele de ordine pot amenda organizatorx și participantx chiar dacă nu au fost încălcate normele legale. Acest lucru se întâmplă pentru că orice lege are o marjă de interpretare sau pentru că subiectul protestului este controversat politic, iar autoritățile se pot folosi abuziv de aceste situații pentru a aplica sancțiuni contravenționale. Este important să ne amintim că interpretarea corectă și cunoașterea legii pot duce la evitarea amenzilor. Bineînțeles, autoritățile pot face ce doresc, pot fi abuzive, dar a cunoaște legea și a puncta încălcarea ei în timp real îți crează avantaje în comparație cu a nu cunoaște legea/ a nu scoate în evidență încălcarea normelor legale și a te supune ordinelor. Nu e vorba de a convinge un jandarm sau polițist să facă cum vrei tu, ci de a le arăta că nu sunt singurii care dețin cunoștințe legale, că ești cu ochii pe ei și utilizezi toate mijloacele legale în apărarea ta.

Din experiența unora dintre noi, contra-argumentarea pe temei legal cu jandarmii a fost de ajutor și a dus la evitarea unui proces-verbal pentru amendă. Din experiențele altor persoane, însă, nu a fost întotdeauna indicat să încerci să argumentezi pe moment de ce nu ar trebui să primești amendă și astfel de încercări au rezultat uneori în a ne încadra singurx amenda mai bine și a o face mai dificil de contestat apoi în instanță. Astfel, am ajuns la concluzia că e important să nu te certî cu autoritățile și, în general, să nu discuți prea mult cu ei, căci dacă vor cu orice preț să îți dea amendă, lucrurile nu se vor schimba prea mult, oricât ai încerca să le explici dreptul tău de a te afla acolo și de a-ți exprima pașnic opinia. Dacă vei fi surprinsx sau nu vei ști cum să reacționezi, poți spune „faceți ce trebuie să faceți, noi participăm la o adunare publică cu respectarea legii”.

În general, în comunicarea cu autoritățile trebuie menținut un echilibru între argumentarea pe bază legală și tăcere sau un răspuns precum

cel oferit exemplu mai sus. Trebuie să ne amintim, de asemenea, că fiecare situație e diferită și nu există un model de urmat în ceea ce privește interacțiunea cu poliția, iar abordarea noastră trebuie să rămână una flexibilă, care să se adapteze în funcție de context.

Să semnez sau nu procesul-verbal?

E important să știi că a semna procesul-verbal nu înseamnă că recunoști fapta care e scrisă în procesul-verbal. Semnătura ta înseamnă doar că ai luat la cunoștință că s-a întocmit acel document, iar ei sunt obligați să îți dea o copie. Dacă nu dorești să ți se dea pe loc procesul-verbal, poți să nu îl semnezi, iar acesta îți va fi trimis prin poștă la adresa din cartea de identitate.

Recomandăm să semnezi procesul-verbal și să iei copia acestuia, mai ales dacă nu locuiești la adresa de domiciliu, pentru că în anumite situații asta îți va îngreuna posibilitatea contestării amenzii stabilite în procesul-verbal. Contestarea se face tot într-un termen de 15 zile, pe care dacă îl ratezi nu mai poți anula amenda.

Mai mult, semnarea procesului-verbal îți dă posibilitatea să faci mențiuni, iar acest lucru te poate ajuta în fața instanței de judecată atunci când contești procesul-verbal. La mențiuni, îți recomandăm să invoci temeiul legal pentru care consideri că ești sancționatx pe nedrept.

Semnarea procesului-verbal **NU** înseamnă că accepți amenda, ci doar că ai luat la cunoștință. Dacă refuzi să semnezi procesul-verbal la fața locului, îți va fi trimis la adresa de domiciliu (dacă ești studentx, asta poate însemna adresa părinților și poate crea probleme suplimentare) și va dura mai mult până va ajunge la tine ca să îl poți folosi apoi pentru contestarea amenzii în instanță.

De asemenea, te poți folosi de segmentul de „mențiuni” din procesul-verbal, pentru a invoca un drept (ex. dreptul la liberă exprimare), un

text de lege (ex. excepția de nedeclarare din art. 3 din Legea 60/1991) sau a spune de ce consideri că nu ești pasibil de sancțiune.

Nu trebuie să te panichezi sau să renunți la activism pentru că nu îți permiți să achiți amenzile. Orice amendă contravențională se poate contesta la instanța de judecată, iar aici ai un ghid în acest sens:

Actedo. Ce faci dacă primești amendă la o manifestație publică? Contestarea proceselor-verbale de contravenție. Actedo. 2016 <https://actedo.org/wp-content/uploads/2016/12/Ghid-Amenda-Manifestatii-Publice.pdf>

O soluție pentru situația amenzilor este crearea unui **fond de solidaritate** înainte sau după protest, destinat achitării amenzilor la jumătate sau integral, precum și eventualelor cheltuieli avocațiale. O altă idee este căutarea unor avocați pro-bono sau juriști care sunt simpatizantx ai cauzei. Uneori, puteți să găsiți sprijin și de la ONG-uri specializate (spre exemplu, APADOR-CH).

În funcție de strategia pe care o întreprindem pentru protestele noastre, este important să înțelegem și implicațiile legale. Pentru a nu ne expune la sancțiuni penale, este important să nu încălcăm normele legale. Există, însă, și acțiuni care se bazează pe alte tipuri de logici (blocaje, ocupări, acțiuni directe etc.) și care nu s-ar încadra legal în nici unul din modurile de organizare a unui protest prezentate mai sus, presupunând altfel de riscuri și având alte mize.

AMENDĂ DE 8 MARTIE, IAȘI 2024

Pe data de 8 Martie 2024, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Femeilor, colectivul Absorbante pentru toate a organizat în Piața Unirii din Iași o manifestație pașnică, de comemorare a acestei zile, la care s-au recitat poezii și s-au citit discursuri de solidarizare cu femeile din toată lumea.

Chiar dacă art. 3 al LEGII nr. 60 din 23 septembrie 1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice ne-ar permite

să organizăm evenimente comemorative și fără aprobare din partea autorităților, s-a trimis totuși o înștiințare Primăriei Iași că va avea loc în Piața Unirii un eveniment comemorativ și că solicităm prezența Jandarmeriei pentru a se asigura că totul decurge în siguranță, solicitare la care Primăria Iași a răspuns negativ, neaprobând cererea.

Cu toate acestea, am decis că este dreptul nostru ca măcar de 8 Martie să ne strângem în centrul orașului (pentru că în restul anului nu primim niciodată aprobare pentru manifestații în Piața Unirii și mereu suntem împinse la periferie) și am mers în continuare cu organizarea evenimentului.

Când am ajuns în Piața Unirii, cu 15 min. înainte de începerea adunării, duba de la Jandarmerie era deja parcată la o distanță rezonabilă față de noi, pentru a ne putea supraveghea, însă nu am fost abordate de dânsii decât după începerea manifestației, când unx dintre participanți a scos steagul Palestinei și îl ținea în mână.

Atunci, domnii de la Jandarmerie au venit către noi și ne-au informat că aceasta era o manifestație neautorizată și nelegală și dacă dorim să continuăm evenimentul, va trebui să ascundem steagul palestinian. Văzând că nu există cale de mijloc, am ascuns steagul.

Ulterior, după un discurs de solidarizare cu femeile afectate de războiul din Ucraina, a urmat la microfon M., o femeie de religie musulmană, ce a ținut un discurs foarte puternic despre islamofobie și de solidarizare cu situația gravă din Gaza și cu poporul palestinian. La finalul discursului său, M. a scos din geantă steagul palestinian și, în timp ce îl ținea în mână, a spus „From the river to the sea, Palestine will be free!”. În acest punct, am fost din nou abordate de jandarmi, iar eu, împreună cu M., am fost chemate la duba jandarmeriei pentru a fi legitimate și amendate.

Ajungând la mașina poliției, am întrebat jandarmii de ce suntem scoase din manifestație și care este motivul pentru care ni se iau datele. Persoanele de la jandarmerie, în număr de 4, nu au venit cu un răspuns destul de clar, unii spunând că e din cauză că am arătat

steagul palestinian, alții spunând că e din cauză că este un protest neautorizat. Întrebând unul dintre jandarmi dacă cunoaște legea adunărilor publice, articolul 3 mai exact, acesta mi-a răspuns că nu știe legea pe de rost și că nu îmi poate spune la acel moment ce spune acel articol. S-a invocat faptul că aceasta nu este o manifestație pașnică, ci un protest, din cauză că au existat scandări. În plus, ni s-a reproșat faptul că evenimentul nu a avut o parte cultural-artistică, că nu s-au citit poezii, lucru total neadevărat, noi începând manifestația fix cu acest lucru, fapt ce arată că persoanele de la jandarmerie nu au fost atente la ce s-a spus la microfon înainte de a merge cu ei la mașină. Ni s-a reproșat și faptul că am incitat persoanele de la manifestație la scandări împotriva statului și a instituțiilor și acest lucru nu este permis din cauză că acesta nu era un protest autorizat.

În cele din urmă, M. a primit o amendă de 1000 de lei, în calitate de organizatoare, chiar dacă aceasta nu fusese deloc implicată în organizare, ci se afla acolo doar în calitate de invitată să țină un discurs, iar eu am primit, de asemenea, o amendă de 1000 de lei, pentru că „am organizat o manifestație publică nedeclarată legal la primăria Municipiului Iași” (extras din procesul-verbal). Din punctul nostru de vedere, M. nu avea niciun motiv pentru care să fie amendată, însă faptul că acest lucru i s-a întâmplat singurei femei cu hijab de la manifestație, care a îndrăznit să arate steagul palestinian și să spună „From the river to the sea, Palestine will be free”, spune multe despre felul în care acționează jandarmeria.

Ulterior, am contestat aceste două amenzi, însă din motive pur birocratice (nu a atașat la dosar dovada plății unei taxe de timbru), cererea lui M. a fost refuzată, astfel că s-a aflat în situația de a fi nevoită să plătească amenda până la finalul anului 2024. Însă, din fericire, cu ajutorul unui apel de donații pe paginile noastre de social media, am reușit să strângem suma necesară în câteva ore, cu ajutorul comunității. Contestatia mea este încă în stadiul de judecare în timp ce scriu acest text (februarie 2025) și va mai dura până primesc o decizie definitivă.

Pentru mine a fost surprinzător timpul scurt în care am reușit să strângem suma necesară pentru acoperirea amenzii lui M. și m-a bucurat foarte mult să văd că avem parte de susținerea comunității. Deoarece a fost prima amendă primită la un protest, acest eveniment a reprezentat un stres destul de mare pentru mine, alături de tot procesul birocratic ce ține de contestarea amenzii, așa că este foarte important să simți că oamenii te susțin în ceea ce faci și sunt solidari și că nu este totul în zadar. Din păcate, Iașiul e abia la început în ceea ce privește activismul feminist de stânga și riști să te expui foarte ușor atenției nedorite din partea autorităților, mai ales când faci parte din singurul grup activist ce iese în evidență prin astfel de proteste/manifestații. Însă nu trebuie să renunțăm de tot la cauzele în care credem, ci doar să căutăm alte moduri în care să ne organizăm mai eficient și să creștem ca mișcări.

Ce fac dacă mă ia poliția la secție? Pe ce motive legale pot fi duse la secție?

E important să-ți amintești că nu faci nimic ilegal, nu te speria, aceasta poate fi o tactică de intimidare. **Aducerea la secție este o măsură administrativă și nu înseamnă nici arestare, nici reținerea (măsuri penale).** Din punctul de vedere al statului, polițistul are dreptul să conducă o persoană la sediul poliției atunci când:

- a) nu s-a putut stabili identitatea acesteia sau există suspiciuni cu privire la identitatea declarată sau veridicitatea documentelor prezentate;
- b) datorită locului, momentului, circumstanțelor, bunurilor aflate asupra sa ori comportamentului, creează suspiciunea că pregătește sau a comis ceea ce din punctul de vedere al autorității statului este considerată a fi o faptă ilegală;

- c) prin acțiunile sale pune în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală, a sa sau a altei persoane, ordinea publică sau alte valori sociale;
- d) luarea unor măsuri legale pe loc ar putea crea un pericol pentru aceasta sau pentru ordinea publică;
- e) a săvârșit în flagrant o faptă prevăzută de legea penală, constatată potrivit legii penale;
- f) este dată în urmărire, potrivit legii;
- g) este necesară executarea unui mandat;
- h) a evadat din starea legală de reținere sau deținere, a fugit dintr-un centru educativ, centru de detenție sau din unitatea în care execută măsura internării medicale;
- i) nu respectă măsura luării în custodie publică.

Polițistul are obligația să întocmească un raport despre conducerea persoanei la sediul poliției, în care trebuie să arate de ce a fost aceasta necesară, conform celor arătate mai sus.

Ce drepturi ai când ești dus la secție?

- a) de a fi informat cu privire la motivele conducerii la sediul poliției;
- b) de a fi informat cu privire la drepturile pe care le ai;
- c) de a fi asistat de un avocat, precum și de a nu da nici o declarație fără prezența acestuia, cu excepția comunicării datelor de identificare;
- d) de a solicita informarea unui membru de familie sau a altei persoane aleasă de tine;
- e) de a solicita informarea reprezentanților diplomatici ai statului de proveniență, în cazul cetățenilor străini;
- f) de a fi consultat de un medic, la alegere, pe cheltuiuala ta;

- g) de a comunica prin interpret sau prin intermediul unei persoane cu aptitudini de comunicare, în situația în care nu vorbești sau nu înțelegi limba română, ori nu te poți exprima.

Este important:

- ☆ să afli care este motivul pentru care doresc să te ducă la secție;
- ☆ să îți păstrezi calmul, chiar și atunci când organele de ordine nu respectă motivele legale de mai sus, tu invocă-le pentru apărarea ta;
- ☆ să invoci aspectele legale de mai sus și să soliciți să se respecte legea.

Poți fi ținut la secție doar cât durează îndeplinirea procedurilor administrative care au reprezentat motivul aducerii tale la secție. În afară de obligația de a te legitima cu un act de identitate sau verbal, dacă nu ai niciun act de identitate la tine, nu ai datoria de a da informații, explicații sau de a răspunde la întrebările poliției. Practic, în afară de nume, prenume, data nașterii și adresa de domiciliu, date care se găsesc în cartea de identitate, ai dreptul la tăcere garantat la nivel național și european.

Dacă ai sesizat că cineva este dus la secție și vrei să ajuți, poți să:

- ☆ stai în proximitate și chiar să înregistrezi/filmezi interacțiunea cu organele de ordine, pentru a putea oferi sprijinul ca martorx într-un eventual proces, în cazul în care persoana este amendată sau supusă la orice fel de abuz;
- ☆ aduci argumente legale pentru care nu se impune sancționarea contravențională sau aducerea la secția de poliție;
- ☆ te informezi cu privire la secția unde este dux și să mergi acolo, pentru a-ți oferi sprijinul după ce persoana este liberă să plece din secție;
- ☆ aduci un avocatx care să reprezinte persoana în cauză.

Nu sta la povești cu poliția.

Recomandăm să nu oferi informații, altele decât cele care țin de identitatea ta, să nu răspunzi nici măcar la cele mai simple întrebări. Un dialog poate să îți facă mai mult rău decât bine. De la întrebări precum unde lucrezi, până la cine sunt organizatorii, din ce grupuri faci parte sau de unde știi de protest – la nici o întrebare nu ești obligatx să răspunzi, indiferent de ce îți vor spune ei că ar interpreta din asta. Poți doar să repeți „nu sunt obligatx legal să vă răspund” la infinit – asta nu îți va oferi decât protecție ție și celorlalți participantx la protest. Conversația poate să înceapă cu întrebări inofensive și dacă răspunzi la acelea, vei fi tentatx să răspunzi la toate celelalte, neștiind când este sau nu „suspicios” să încetezi să răspunzi. De aceea, de la momentul în care te-au informat că mergi la secție, nu mai răspunde la absolut nimic, nici la cum te numești, dacă le-ai transmis deja această informație.

Este important ca după eliberare, persoanele reținute să aibă la cine se întoarce, să spună cum s-au simțit și prin ce au trecut. Nu ați făcut nimic ilegal, iar abuzurile de acest fel nu sunt decât o dovadă că mesajele protestului incomodează! După protest puteți discuta și cum pot fi aceste tipuri de abuzuri făcute publice, cum să le povestiți mai departe și cum pot influența campania voastră.

DUPA
PROTEST

The image features the words "DUPA" and "PROTEST" in a bold, black, calligraphic font. The text is set against a white background. A large, light gray shadow of the text is cast behind it, creating a sense of depth. A wavy, light gray line runs horizontally behind the text. Several small, dark, leaf-like shapes are scattered around the text, adding a decorative touch. The overall style is modern and artistic.

Imediat după protest

După încheierea propriu-zisă a protestului (și eventual a marșului), persoanele din echipa de organizare încep să strângă recuzita, apoi să plece propriu-zis, pentru a încuraja oamenii să facă același lucru. Ar fi bine să existe o echipă care se ocupă de transportarea recuzitei și nu doar șoferx lăsați de izbeliște.

Dacă în urma protestului se întâmplă ca o persoană să primească amendă sau să fie nevoită să poarte o discuție cu poliția/ jandarmeria, este recomandat să o însoțească și alte persoane, cu rol de martorx, ca să nu fie singură. Dacă este cineva reținut pe loc sau la secție, este important să existe un mic grup care să îi întâmpine apoi și să îi susțină emoțional.

Este recomandat ca și de la protest să se plece în mici (sau mai mari) grupuri, dar niciodată singurx, și pe drumuri cât mai diferite. Adesea, oamenii se strâng după protest la un punct de întâlnire unde pot să discute, să se odihnească, să mănânce. Din motive de siguranță, ar fi indicat să nu se menționeze verbal numele locului de întâlnire, ci eventual printr-un nume de cod, stabilit anterior, pe care îl cunosc toți organizatorx.

Unele proteste se încheie și cu un party, ceea ce presupune organizare suplimentară.

Post-protest: Comunicate de presă și social media

În ziua protestului sau imediat următoarea, poate fi de impact să existe o serie de postări pe social media sau un nou comunicat de presă care detaliază poziția echipei de organizare asupra acțiunii ce a avut loc. Acestea sunt în mod special necesare/ utile dacă s-a întâmplat ceva la protest: arestări, violențe, acțiuni directe etc. Dacă urmăriți ca protestul să aibă vizibilitate în societate, este bine să păstrați o echipă cu energie specifică pentru acest task.

La câteva zile după protest. Reflecții colective

Reflecții despre procesul de lucru și munca în echipă

Este important ca, după protest, fiecare să aibă spațiu să exprime cum a fost experiența sa, cum s-a simțit înainte și în timpul protestului. Până la a da feedback pe organizare, e important să ascultăm toate vocile și să ascultăm activ experiențele celorlalți. Se poate ca un protest aparent foarte reușit, din care majoritatea să se întoarcă cu foarte multă energie și fericire, să fi avut un alt efect asupra unora: poate a fost prea anxiozant, poate că prezența poliției a creat discuții incomode despre care nu toată lumea știe sau poate un buddy system nu a funcționat. Experiența trăită de fiecare ar trebui să fie primul punct de reflecție, de unde se vor putea extrage ulterior feedback și propuneri de mai bine.

Puteți avea o discuție despre cum s-a simțit fiecare în cadrul grupului și în timpul protestului, dacă a fost echitabilă împărțirea task-urilor și a responsabilităților etc. Este important și să vă gândiți împreună ce a mers bine și ce nu, ce a fost mai dificil sau ce ar fi putut merge mai bine și ce puteți face pe viitor pentru asta.

Pentru un proces de lucru în grup cât mai armonios, ar fi bine să existe o ședință pe tema asta și înainte să înceapă organizarea propriu-zisă, unde fiecare să își exprime temerile și nevoile, riscurile pe care și le poate asuma, așteptările de la protest etc. Asta ajută ca la final nimeni să nu se simtă trădat și să existe un proces colectiv cât mai eficient.

Reflecții despre împlinirea scopurilor

Deși este binevenit și feedback-ul imediat după protest, ar fi util să lăsați câteva zile să treacă, pentru a se sedimenta mai bine experiența, înainte să aveți o discuție despre tot ce s-a întâmplat, care a fost impactul protestului, în ce măsură ați reușit să vă atingeți scopurile, ce dificultăți

au apărut la fața locului și cum le-ați adresat etc. Puteți inclusiv să le notați undeva, ca să vă ajute la organizarea viitoare.

Lipsa de feedback poate duce la erodarea grupurilor – în timp, da, dar se erodează încrederea în interiorul grupului. E mai bine să atingeți niște tensiuni ce au avut loc cu doar câteva zile înainte, decât să vă certați peste ani când deja e o galaxie de lucruri (unde există și șansa ca lumea să le țină minte diferit, memorarea și percepția lucrurilor se schimbă și după câteva săptămâni).

Deci, nu minimizați importanța unei sesiuni de discuții după protest! Programați-vă din timp o dată pentru aceasta. Se poate întâmpla ca energiile să fie foarte scăzute după un eveniment de amploare, însă și reflecția face parte din munca activistă.

Pașii următori

Mișcare socială vs. protest

Este important de menționat că orice protest face parte, de fapt, dintr-o luptă de lungă durată. Acea manifestație publică poate fi o unealtă, dintr-o varietate, prin care se poate pune presiune pe o instituție sau se poate populariza o cauză. În sine, un protest nu conduce la îndeplinirea scopului pentru care se iese în stradă, ci este o manifestare strategică prin care un colectiv își exprimă poziționarea față de un subiect și dorința ca o stare de fapt să se schimbe. Un protest este, în primul rând, o experiență colectivă de organizare, politizare și chiar radicalizare. Astfel de experiențe colective ne modelează conștiința politică și constituie fundamentul unei mișcări sociale. Organizarea de proteste ar trebui însoțită de alte mijloace prin care comunitatea respectivă face pași spre societatea mai mare în direcția schimbării pe care o doresc (ex: organizare comunitară, la locul de muncă, în scara de bloc, depunerea de petiții, documentare, negocierea cu instituțiile țintă, înaintarea de propuneri legislative, planșeri, participarea în procesele democratice existente dacă e cazul, activități colective de educare politică, acțiuni directe etc). Însă, dincolo de

pașii spre societatea mai largă, există munca politică din spatele a ce se vede: munca comunitară de grijă și sprijin reciproc a persoanelor deja implicate, organizarea unor grupuri sau rețele de ajutor reciproc, acțiuni directe ce rămân anonime.

După desfășurarea protestului, este important să reveniți la discuția despre scopul protestului și să analizați în ce măsură acesta poate fi înca-drat într-o mișcare socială mai mare (care va presupune acțiuni conexe, fiind vorba de o luptă de lungă durată) sau este doar o reacție de moment la ceva grav care se întâmplă acum.

În funcție de aceste răspunsuri, puteți să vă gândiți și la activitatea viitoare a grupului vostru și la următoarele proteste și/sau acțiuni.

Indiferent de scopul final pe care îl urmăriți și indiferent de rezulta-tele obținute în urma protestului, este important că ați reușit să vă orga-nizați, să ieșiți în stradă și să mobilizați oamenii să vi se alăture, mai ales dacă e prima dată când faceți acest lucru.

PENTRU PALESTINA LIBERĂ, OCTOMBRIE 2023

Era octombrie 2023 și simțeam că trebuie să facem ceva pentru Palestina, iar ideea unui protest s-a coagulat ușor, deși nu aveam atunci experiență în organizare. Treptat, ne-am conectat cu câteva persoane care mai organizaseră înainte. Am făcut prima dată o comemorare publică, iar la final oamenii au venit să ne spună că vor neapărat și un protest. La o săptămână distanță se întâmpla și asta. Și s-a tot întâmplat de atunci. După fiecare protest, încercăm să ne dăm feedback (cum ne-am simțit, ce nu a mers bine, ce putea fi mai ok, ce ne-a reușit etc) și să învățăm din acea experiență. Grupul a început cu mai multe discuții despre un protest și continuă prin proteste și discuții de tot felul, dar nu numai.

Pe parcurs mi s-a schimbat și perspectiva: inițial credeam că e nevoie neapărat (și e urgent) să organizăm un protest. Acum cred că e nevoie neapărat să construim o mișcare de masă, care implică mai mult(e) decât organizatul de proteste.

Pentru luptele de lungă durată, protestele și comemorările publice au și alte roluri decât presiunea directă asupra autorităților: de exemplu, Marșul/protestul pentru Dreptul la Locuire din București are loc anual pentru că evacuările și alte nedreptăți cauzate de existența pieței imobiliare sunt un fenomen constant. Comemorarea evacuărilor de pe Strada Coastei are loc anual la Cluj pentru că problema care le-a cauzat nu a dispărut – dimpotrivă, orașul e din ce în ce mai ostil cu locuitorii și mai prietenos cu investitorii, an de an. Evenimentele publice organizate în aceste contexte sunt în principiu ignorate de autorități, dar ele au rolul unui barometru care indică capacitatea de mobilizare pe acea temă în acel moment, testează receptivitatea presei la acea temă și propune un anumit discurs.

În mod similar, manifestațiile anuale de 8 Martie au fost în secolul trecut¹⁷, dar sunt și astăzi, momente în care activistele din diferite regiuni ale globului „iau pulsul” mișcării în care activează în timpul anului.

Mobilizare vs. organizare

Credem că mobilizarea pentru o campanie, o acțiune de stradă, o grevă sau un protest trebuie înțeleasă ca o unealtă folosită strategic în serviciul scopului principal de organizare politică, și niciodată ca un scop în sine. Fiecare grup de inițiativă, organizație etc. are libertatea de a alege cum folosește aceste unelte, însă un grup care înțelege și critică cauzele structurale ale unei probleme va dori să țintească aceste cauze, să schimbe realitatea concretă și, în consecință, va încerca să se organizeze pentru a construi putere colectivă, sub forma unei mișcări de masă sau a unor structuri alternative. Pentru aceste scopuri, mobilizarea temporară pentru un protest sau un marș nu este îndeajuns – în sine, un marș nu conduce la schimbări. De aceea trebuie să analizați ce vreți să obțineți, ce vreți să schimbați în societate, care sunt cauzele problemei împotriva căreia vă mobilizați.

Pentru luptele colective de lungă durată care ținesc probleme structurale, cum ar fi lupta pentru dreptate locativă, cea pentru abolirea

17. Marxists. *International Women's Day*. Marxists.Org, <https://www.marxists.org/archive/kollonta/1920/womens-day.htm>.

sistemului carceral sau cea împotriva crizei climatice, protestele sunt, poate, cel mai vizibil element pe moment, dar, în realitate, sunt o (foarte) mică parte din munca de organizare politică. E nevoie de multă cercetare, construire de comunități conștiente și active politic, rețele de sprijin și sunt esențial de cultivat răbdarea și puterea de a nu renunța atunci când o acțiune rezultă, aparent, în eșec.

Practici diferite

În general, grupurile activiste adoptă una din aceste trei modele ca metodă dominantă prin care își structurează obiectivele și modul de lucru: advocacy, mobilizare, organizare.

~ **Advocacy:** termen lung, în jurul unei cauze specifice, cu un număr mic de persoane cu expertiză care mediază relația dintre persoanele direct afectate și stat/privat, formulează petiții și măsuri care sunt negociate cu autoritățile statului. Acest tip de practică este cel mai răspândit în structurile ONG care, în mod istoric și structural, alcătuiesc metoda principală (în afară de represiune directă) a democrațiilor liberale de pacificare și conținere a elementelor radicale și contestatare a unei societăți.

~ **Mobilizare:** termen scurt, în jurul unei cauze specifice, de ex. împotriva unei evacuări, proteste anuale și comemorări, campanii online de atragere a atenției publice (awareness raising), campanii de strângere de fonduri. Un număr mic de persoane contactează o rețea de persoane deja interesate de subiect pentru solidarizare temporară.

~ **Organizare:** termen lung, bazată pe o comunitate sau un subiect politic care se confruntă cu o problemă structurală, iar unul dintre scopuri e de a extinde această bază. Ex: sindicatele/asociațiile de chiriași, grupuri de inițiativă de cartier, centre comunitare (alte exemple din afara sferei locuirii: sindicate, organizații politice).

Subliniem în această secțiune diferențele dintre mobilizare și organizare pentru că am descoperit că de multe ori lucrăm în paradigma mobilizării, crezând că ce facem este organizare politică.

Jane McAleve distinge între organizarea pe bază de grupuri pre-existente și grupurile auto-selectate (formate spontan).¹⁸ În primul caz, catalistul organizării este localizat în comunități sau structuri care deja există într-un spațiu fizic comun – de exemplu: mișcări muncitorești în comunitatea celor care lucrau împreună într-o întreprindere sau mișcarea pentru drepturi civile din Statele Unite în comunitatea religioasă din biserică. Grupurile auto-selectate includ, de obicei, mișcarea pentru protecția mediului înconjurător (într-o zonă geografică specifică), mișcări formate în jurul unui subiect specific, mișcarea pentru drepturile femeilor și pentru drepturile altor minorități și se bazează pe abordarea mobilizatoare. Oamenii se implică pentru că au deja interes sau un angajament față de cauză și își petrec majoritatea timpului adresându-se altor oameni deja interesați cu scopul de a-i activa. În contrast, organizarea bazată pe structuri pre-existente are scopul de a crește numărul de persoane implicate în mișcare, vorbind cu cei care încă nu manifestă interes pentru ea.¹⁹ De aici decurge abordarea diferită față de aspectul pedagogic/de mentorat al organizării, unde vorbești cu oameni de la care afli problemele cu care se confruntă comunitatea, identifici persoane dispuse să-și asume responsabilități de coordonare, distribui cunoștințele și munca, apoi continui să extinzi sfera celor cu care ești în contact. Activitățile prin care se construiește un grup de acest fel au rolul de a familiariza oamenii între ei, de a transfera cunoștințe, de a formula împreună o înțelegere comună a problemei și a soluțiilor la nivel structural, printr-un framework conceptual comun, și de a construi încredere reciprocă. Câteva exemple de activități sunt întâlnirile comunitare, seri de film, cercuri de lectură, gătit împreună etc. Acestea sunt complementare activităților prin care extinzi sfera persoanelor implicate, prin *canvassing* (în cartierul/întreprinderea respectivă), strângerea de semnături pentru o petiție, evenimente publice și altele asemenea, prin care intrați în contact cu persoane noi.

18. Adam H. *Mobilising and Organising*. Building a revolutionary movement, 2019. <https://buildingarevolutionarymovement.org/2019/07/27/mobilising-and-organising/>.

19. Adam H. *Mobilising and Organising*.

DIANE DI PRIMA: REVOLUTIONARY LETTER #8

Everytime you pick the spot for a be-in
a demonstration, a march, a rally, you are choosing the ground
for a potential battle.

You are still calling these shots.

Pick your terrain with that in mind.

Remember the old gang rules:

stick to your neighborhood, don't let them lure you
to Central Park everytime, I would hate
to stumble bloody out of that park to find help:
Central Park West, or Fifth Avenue, which would you
choose?

go to love-ins

with incense, flowers, food, and a plastic bag
with a damp cloth in it, for tear gas, wear no jewelry
wear clothes you can move in easily, wear no glasses
contact lenses

earrings for pierced ears are especially hazardous

try to be clear

in front, what you will do if it comes
to trouble

if you're going to try to split stay out of the center
don't stampede or panic others
don't waver between active and passive resistance
know your limitations, bear contempt
neither for yourself, nor any of your brothers

NO ONE WAY WORKS, it will take all of us

shoving at the thing from all sides

to bring it down.

Prin rețelele noastre am primit acest poem în „poștă”, pe care îl redăm în original, pentru un imbold de energie și entuziasm la protestele ce urmează, amintindu-ne că lupta noastră e una internaționalistă:

CÂTEVA GÂNDURI pentru VIITOR

Zina aceasta este rezultatul unei munci colective îndelungate – ne referim aici nu doar la procesul scrierii sale, ci și la toate experiențele de viață, de organizare, prietenii și conflictele care au stat în spatele acestor cunoașteri. Protestul, cum am mai scris, e doar un instrument dintr-o lungă serie de acțiuni politice diverse. Implicarea radicală pentru lupta împotriva capitalismului, fascismului și a altor sisteme opresive nu se va face doar prin proteste stradale pașnice, ea se face constant printr-o multitudine de alte activități. Totuși, protestul rămâne unul dintre cele mai vizibile moduri de a ne arăta opoziția public și, de aceea, îi subliniem importanța.

Tot ce am scris aici, colectiv sau individual, fie ca poveste a unui moment specific, fie ca „teorie” despre cum se face una sau alta, vine din lucrurile pe care le-am trăit și din învățăturile cu

care am rămas. Așadar, zina exemplifică, mai degrabă, cum am făcut *noi* (un *noi* mare, larg, o rețea de *noi*) lucrurile până acum. Ele pot fi făcute altfel. Și poate chiar va trebui să fie făcute altfel, în viitor.

Contextul politic e în schimbare, iar tipurile de proteste pe care le-am folosit până acum pot deveni, strategic, neviabile – fie prea riscante, unele, fie prea puțin disruptive, altele. Trebuie să urmărim reacția societății civile și înclinația de a fi alături de proteste sau nu, la fel cum urmărim și reacția contra-manifestanților și a forțelor de ordine. Cele din urmă își vor schimba modul de operare în funcție de tema protestului, profilul protestatarilor sau chiar orașul în care se protestează. Tot ce știm trebuie gândit, din nou și din nou, pentru situațiile în care ne aflăm.

Avem multă recunoștință față de fiecare dintre persoanele care s-a implicat în a produce, disemina și sistematiza cunoașterea despre cum organizăm un protest. Sunt atât de multe încât nu le putem numi.

Mulțumim și ție că ai citit. Și mulțumim că lupți alături de noi!

LA
SEZIĂTOARE

Iulie 22, 2024

kiwi

salut. vreți să ne vedem zilele următoare să discutăm puțin despre cum ne organizăm?

lubenită

Voi când ați avea timp?

afină

Heey, salut! Faza e ca eu in urmatoarea perioada chiar nu am 🧑🏻 poate abia in 6 aug si f putin si atunci. dar incerc sa raspund aici. As putea face un docs cu intrebari (cum spuneam 😊) adica chestii la care ma gandesc sa incercam sa raspundem.

Septembrie 3

lubenită

Hei, ne vedem tot joi pt zină? Întreb ca să nu planific alt call in același timp

portocală

Hei, da, eu cred ca o sa fiu gata cu un rezumat pana atunci

kiwi

hei, eu nu reușesc joi să intru, din păcate, avem o ședință pusă atunci

căpșună

Heyy eu nu cred că reușesc..😓 mă uit peste documente și incerc sa mă conectez săptămâna viitoare

Septembrie 7

afină

Salut, am vorbit la meet joi sa facem si niste meets de scris efectiv, poate ne e mai usor. Am pus un pic mai devreme pt ca mi se pare greu (mie) sa scriem la 7-8 seara. Putem incerca variantele astea pt next week, sa vedem cine ar putea? Eu zic ca daca ne intalnim 3, deja e super bine. Eu pot doar din 16 incolo (am pus si 3 variante pt sapt aia). Sa completati va rog cat de repede, ca variantele incep deja de luni!

Am si o propunere cum sa decurca programul, pt mine e helpful, voi vedeti cum faceti, cum va e mai bine :)
Propunere de program pt un meet de 1h 30
Energy/vibes check - 10 min
Plan/ce scriem - 5-10 min
Scriem - 35-40 min
Citim ce s-a scris - 10 min
Reflectie/discutie + future plans - 15-20 min

Septembrie 8

kiwi

hei, pe lângă întâlnirile astea de scris, păstrăm și întâlnirea săptămânală de joi seara cu toate, nu?

portocală

da, am stabilit ca ne vedem joia viitoare pe seara

Septembrie 19

afină

Hello, acum am incheiat meet. Am mai avansat putin. Atasez doodle pt work meet data viitoare. Poate sa se alature oricine doreste, ne intalnim si scriem fiecare la partea unde simte ca stie!

kiwi

eu mi-am amintit acum ca voiam sa mai discutăm azi și despre timeline, dar am uitat. eventual să ziceți și voi dacă uit și data viitoare. :)) ziceam la un moment dat că am vrea ca până la final de sept să avem un prim draft, dar cred că asta nu e ft plauzibil :)) și nu știu, pe mine cel puțin m-ar ajuta să mă organizez mai bine să avem măcar așa ca idee un orizont estimativ.

Septembrie 29

kiwi

hei, a intervenit ceva și eu nu mai pot intra mâine, scuze :(

lubeniță

Nu e bai. Mai era cineva care voia să intre, sau lăsăm pentru după pauză?

gutuie

putem eventual lua pauza ca in mare s a cam scris unde mai lipsea

căpșună

Hey îmi pare rău că am dispărut, am avut o perioada haos. Dar mă mai liniștesc un pic zilele astea și o sa incerc sa mai contribui și eu pe text daca mai e nevoie. Sper că sunteți bine!

Octombrie 19

kiwi

hei, ne-am văzut miercuri și am mai trecut un pic prin text. În următoarele ședințe ne vom ocupa de editat/scos chestii care se repetă/dat o formă finală textului, astfel încât acesta să fie gata până la jumătatea lunii Noiembrie - început de Decembrie 2024

Octombrie 23

afină

Hey, am avut inca o sedinta f buna, am lucrat 20-30 min si am mai avansat cu zina! Am scos evidentierile si acum totul arata mai spre editari finale. Mai sunt ceva lucruri de adaugat/sugestii de pus/acceptat, pe cand aveti timp :)

gutuie

hello, o sa dau si eu accept saptamana viitoare cand is intoarsa in oraș, momentan is plecata o perioada si am sa revin si fizic si spiritual 🤗💙🏠

Noiembrie 3

lubeniță

Oare ar fi nepotrivit într-o zină despre proteste să atenționăm că protestul este doar o unealtă/tactică dintr-o varietate, și că neglijarea muncilor de organizare, consolidarea comunității și autoeducare politică în favoarea acțiunilor mobilizatoare exclusiv pe termen scurt poate fi distructiv pt o mișcare?

kiwi

nu, mie mi se pare important! am mai încercat și eu pe alocuri să sugerez asta, mai ales când vorbeam despre protest vs campanii pe termen lung...

Noiembrie 4

căpșună

Hey all, am completat și eu în acel doodle dar cred că deja v-ați organizat pt întâlnirea de sâpt viit? Nu vreau sa va incurc că am un program haos cu munca, mi se schimba mereu, dar pot mai degrabă de obicei în jurul prânzului, 13-14:30 aprox. Martea, miercurea și joia viitoare cel mai probabil nu o sa pot deloc, mâine poimâine sper sa aflu.

kiwi

hei, am văzut că poți joia asta. și mie mi s-a eliberat programul atunci. dacă vrei, putem intra și să mai lucrăm împreună. și don't worry, înțelegem ❤️👉

Noiembrie 5

kiwi

eu întâlnirile cu voi mi le pun în agendă :))

gutuiie

eu am tot zis ca o sa fac asta dar mereu zic ca tin minte :)))

Decembrie 2

portocală

Neatza! Eu sunt cam debusolată și săptămâna asta nu am reușit să mă concentrez pe text deloc. Oare vreți să facem o sedință de ventilare zilele astea?

Ianuarie 5, 2025

afină

Cred că am visat că v-ați văzut și ați rezolvat tot :))

lubenită

Azi îți îndeplinim visul 😊

gutuiie

hielaau, noi am terminat pe azi, n-o să mai intru miercuri în tura 2, dar voiam să zic că a ieșit foarte frumos tot, arată super profi 🤝❤️ și partea de final cu ss its soo cute i love it 😊❤️

mai sunt foarte puține chestii de făcut, dar vreau să vă mulțumesc de acum de toate eforturile și muncile crancene depuse în scrierea și crearea acestei zine, its a beautiful process și mă bucur tare că l-am făcut împreună

Ianuarie 11

afină

Heey, mi-a scris DTP că nu iese zina că sunt prea multe pagini!! Dar no panic, a zis că poate face și carte, adică să broseze cu termiclei și să fie cu un fel de cotor. E f entuziasmat de ea!!!

kiwi

ma panicasem deja citind primele 2 randuri :)))

Ianuarie 15

portocală

Heei! So, printre altele, la sedinta din seara asta am decis ca cel mai bine ar fi sa semnam zina sub un pseudonim colectiv. Dacă aveți inspirație zilele astea, lasati aici idei

Zâne-n Zine 🤪👑

afină

ZINA ZÂNELOR, STEAUA PROTESTELOR

Ianuarie 24

portocală

zane, multumesc pentru efortul de azi, sunteti minunate si chiar mi se pare remarcabil modul in care s-au derulat lucrurile 🙌🏻👑

ANEXE.

Model DECLARARE PREALABILĂ

.....

(nume organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.)

Către,

Primăria

(înserați unitate administrativ-teritorială unde se va desfășura adunarea publică)

Adresă e-mai: email@email.ro

În atenția domnului/doamnei Primar

În temeiul art. 6-11 din Legea nr. 60/1991, vă facem cunoscut că în data de, în intervalul orar, în (adresa locului în care va avea loc adunarea publică, cod poștal), vom desfășura o adunare publică, sub formă de (alegeți una din denumirile de la art. 1 alin. 2 din Legea nr. 60/1991).

La adunare vor participa aproximativ persoane.

Traseele de acces spre locul adunării, precum și cele de dispersare vor fi

Scopul adunării publice îl constituie manifestarea (*motivul adunării publice și revendicări pe scurt*).

Vă asigurăm că adunarea se va desfășura în mod pașnic și civilizat.

Din partea noastră sunt împuterniciți să asigure și să răspundă de măsurile privind buna organizare a adunării, astfel încât aceasta să se desfășoare în condiții pașnice, civilizate și să nu degenereze în acte de violență, următorii:

- în calitate de, tel. ;
- în calitate de, tel. ;
- în calitate de, tel. ;

Personalul desemnat de noi să execute măsuri de ordine pe parcursul desfășurării adunării și pe trasee va purta următorul însemn distinctiv: .
.....

În sprijinul bunei desfășurări a adunării, solicităm din partea primăriei și a organelor de poliție și jandarmerie luarea următoarelor măsuri:

-
-

Cu stimă,

.....

Data:

.....

(nume și semnătură organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.)

** Termen legal 3 zile înainte să aibă loc adunarea publică,
însă recomandăm un minim de 2 săptămâni*

Model NOTIFICARE

Transmisă prin e-mail către:

Poliția Locală/Județeană/Municipală

(inserați unitate administrativ-teritorială unde se va desfășura adunarea publică)

Adresă e-mai: *email@email.ro*

Primăria

(inserați unitate administrativ-teritorială unde se va desfășura adunarea publică)

Adresă e-mai: *email@email.ro*

Jandarmeriei Române

jandarmerie@mai.gov.ro

Stimată/e doamnă/domn,

În temeiul art. 3 teza a II-a din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, vă solicităm prezența în data de , în intervalul orar , în (adresa locului în care va avea loc adunarea publică, cod poștal), pentru a asigura desfășurarea normală și în condiții de siguranță a manifestației (denumire adunare publică) ce va avea loc cu prilejul (invocați cel puțin unul din motivele din art. 3 din Legea nr. 60/1991, manifestare cultural-artistică, sportivă, religioasă, comemorativă sau legat de vizite oficiale).

Evenimentul este organizat de (nume organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.) și a fost anunțat public în data de prin intermediul (afișe, flyer, platforme de socializare). Întrucât în zilele următoare anunțării publice, organizatoarx au primit

mai multe mesaje de amenințare, vă solicităm prezența la manifestație pentru a ține sub control eventuale acte de dezordine sau care ar putea să ducă la manifestări violente din partea altor persoane împotriva participantelor/participanților pașnici.

Menționăm faptul că adunarea publică este organizată cu respectarea prevederilor Legii nr. 60/1991 și a celorlalte acte normative aplicabile.

Cu stimă,

.....

Data:

.....

(nume și semnătură organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.)

** Se trimite cu 3 zile înainte să aibă loc adunarea publică*

Model ÎNREGISTRARE DECLARAȚIE DE DESFĂȘURARE A ADUNĂRII PUBLICE

Transmisă prin e-mail către:

Poliția Locală/Județeană/Municipală

(inserați unitate administrativ-teritorială unde se va desfășura adunarea publică)

Adresă e-mai: *email@email.ro*

Primăria

(inserați unitate administrativ-teritorială unde se va desfășura adunarea publică)

Adresă e-mai: *email@email.ro*

Jandarmeriei Române

jandarmerie@mai.gov.ro

Stimată/e doamnă/domn,

În temeiul art. 12 lit. a) din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, vă solicităm înregistrarea adunării publice ce va avea loc în data de, în intervalul orar , în (adresa locului în care va avea loc adunarea publică, cod poștal), a manifestației (*denumire adunare publică*).

Adunarea publică este organizată de (*nume organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.*) și a fost anunțată public în data de prin intermediul (*afișe, flyer, platforme de socializare*).

Menționăm faptul că adunarea publică este organizată cu respectarea prevederilor Legii nr. 60/1991 și a celorlalte acte normative aplicabile.

Cu stimă,

Data:

.....

.....

(nume și semnătură organizatorx, denumire ong, colectivă informală etc.)

** Se trimite cu 48 de ore înainte să aibă loc adunarea publică*

Te-a supărat vreo nedreptate? Te-au umplut de furie manifestările sexiste, homofobe, rasiste, abiliste din jurul tău? Te-au întristat actele de violență constantă față de animalele non-umane? Te-a mâniat distrugerea naturii și criza climatică? Vrei să-ți arăți dezaprobarea față de creșterea fascismului și tot mai sufocantul capitalism? **Poate că te-ai întrebat cum organizezi un protest!**

Această zină colectivă cuprinde câteva răspunsuri de bază. De la cum îți găsești grupul, la cum plănuiești acțiunea, care e baza legală în care se poate protesta și la cum trebuie să te porți în timpul, dar și după, protest, am strâns câteva din ideile și experiențele mai multora dintre noi, cex din grupurile de stânga anticapitalistă feministă.

Credem în a ieși în stradă ca formă de protest și nesupunere față de statu-quo și încurajăm consolidarea unor practici constante de organizare comunitară care să ducă la acțiuni revoluționare.

Sperăm ca această zină să vă inspire și să vă dea energie pentru protestele de care simțiți că e nevoie – fie că sunt mici sau mari, fie că sunt în provincie sau în capitală, adresate statului, primăriei, oricăror corporații și instituții sau societății în general.

P.R.A.F. (Persoanele Din Rețeaua Anticapitalistă Feministă)